HET LAND VAN AALST

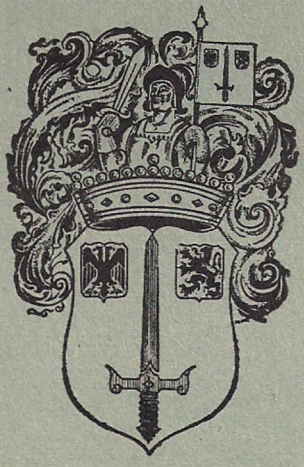

TIJDSCHRIFT VAN DE
HEEMKUNDIGE VERENIGING «HET LAND VAN AALST»

JAARGANG XIX, 1967 — NUMMER 5

Dit nummer betekent het vijfde in de reeks voor 1967. Wij danken U om uw trouw aan de Heemkundige Vereniging «Het Land van Aalst». Uw steun blijft meer dan ooit nodig, want een blad zonder lezers is tot verdwijnen gedoemd. Daarom durft de redaktie U verzoeken onverwijld uw leesgeld te betalen, hetzij door 500 fr te storten als ERELID, hetzij 200 fr als STEUNEND LID, hetzij 140 fr als GEWOON LID. Door uw onmiddellijke storting bespaart U werk aan ons en geld aan U ! Stort op postrekening 5869.11 («Land van Aalst», Zottegem) uw bijdrage ! Hartelijk dank !

POSTUME HULDE
aan de Weledele Heer
Alexander, Jean-Baptiste, Joseph, Louis, Antoine
van LANGENHOVE de BOUVEKERCKE
schrijver van
«Une ancienne demeure alostoise et son histoire».

HET HOTEL van LANGENHOVE EN ZIJN BEWONERS

Vrij vertaald door
FRITS COURTEAUX

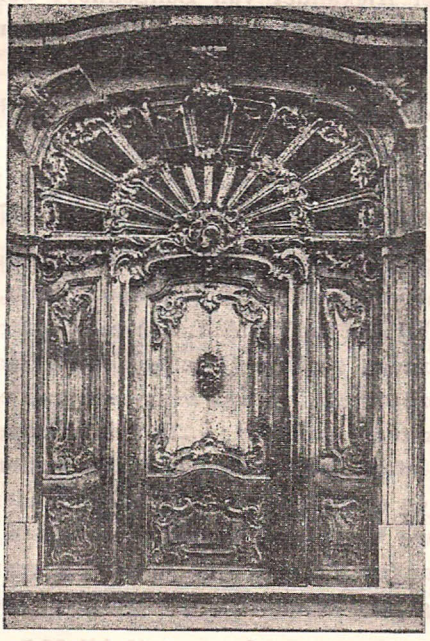

Wij danken van harte
de Weledele Heer Louis van Langenhove de Bouvekercke
die de mooie clichés afstond voor dit werkje
en heraldicus J. Melkenbeek uit Brussel
die de geijkte vertaling bezorgde van de blazoenen.

Omstreeks het midden van de 20ste eeuw telde Aalst drie geklasseerde gebouwen :

OUD-STADHUIS met BELFORT en GEBIEDHUIZEKEN.
Besluit van 13 oktober, 1943.

BEURS VAN AMSTERDAM, Grote Markt, 26.
Besluit van de Regent van 27 september, 1946.

SINT-MARTENSKERK.
Besluit van de Regent van 20 juli 1946.

Het Koninklijk Besluit van 21 september 1962 voegde hiernaan nog toe :
HOTEL van LANGENHOVE, nu Rechtbank van Koophandel,

a — als monument om reden van zijn artistieke waarde,

b — als landschap om reden van zijn esthetische waarde,
het zelfde gebouw met binnenhof, de gewezen stallingen, de orangerie en de Ginkge Bilobaboom.

Wie slaagde er in de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen te overtuigen van de kunstwaarde van deze patriciërswoning ?

De Weledele Heer Alexander van Langenhove behoorde tot de zevende generatie van deze naam die in het Aalsterse stamhuis verbleef.

Alhoewel hij onze stad reeds in 1894 verlaten had bleef hij met hart en geest verbonden aan zijn geboortehuis : in 1960 deelde hij ons de aanstaande klassering mede en liet een bronzen plaat aanbrengen in de voorgevel : «Heerwoning van Langenove, 1771-1896».

Wanneer de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon een bezoek bracht aan de patriciërswoning in de Kapellestraat, was hij hiervoor zo dankbaar dat hij aan de V.V.A.K. een exemplaar stuurde van zijn met liefde geschreven studie : «Une ancienne demeure alostoise et son histoire». Deze schenking was vergezeld van een brief waarvan wij de inhoud tekstueel aanhalen : «...Ik heb er alleen 50 genummerde exemplaren van laten drukken, en deze zijn bestemd voor de leden van mijn familie en een klein aantal belangstellenden. Het zal mij een genoegen zijn Uwe Vereniging tussen deze laatste te tellen. Gelieve dus een exemplaar (nr XXI) hierbij - natuurlijk gratis - te willen vinden. Met mijne gelukwensen voor Uw verdienstvolle Vereniging...».

Het is van deze luxe-uitgave, formaat 18 bij 23,5 cm, uitgevoerd op filigraan (26 blz.) in 1954 en verlucht met reprodukties op zeemkleurig kunstdrukpapier, dat wij hier een vrije vertaling bezorgen. De geëerde schrijver had ons hiervoor de toelating verleend met als enige voorwaarde dat hij de tekst, alvorens in druk te worden gegeven, zou mogen inzien.

Het mocht, jammer genoeg, niet gebeuren : de heer Alexander van Langenhove overleed te Brussel in de Aarlenstraat, 77, op 30 maart 1964.

Heeft de afgestorvene het geluk nog gekend de officiële klassering van zijn dierbaar vaderhuis te beleven, het zou hem verblijd hebben te vernemen dat de gemeenteraad in zitting van 2 september 1965 een lening goedkeurde van 466.000 fr bij het Gemeentekrediet, met het oog op de restauratie van het gebouw «Rechtbank van Koophandel».

In dankbare herinnering aan de hoogst verdienstelijke familie, zal onze stad blijven waken op dit deel van haar kunstpatrimonium waar zeven generaties van Langenhove gedurende 123 jaar hebben verbleven.

De familie van Langenhove vestigt zich te Aalst.

De Kapellestraat is een pre-stedelijke weg : vijfhonderd jaar vóór het ontstaan van de Grote Markt, reeds in de achtste eeuw, gingen onze verre voorouders hier ter beevaart naar de kapel van Sint-Ursmaar, gelegen nabij een (nu verdwenen) bocht aan de Dender. In deze modderige Sint-Ursmaarsmeers — het huidige Stationsplein — liep dit pad dood. Tot in de 16de eeuw zijn zij deze beeweg blijven gaan om de hulp af te smeken van hun eerste geloofsverkondiger. Nooit heeft de Kapellestraat de drukte gekend van de vijf hoofdstraten die op de Markt uitlopen. Het was de rustige verblijfplaats bij uitstek voor de hogere burgerij.

In deze residentiële wijk stond eens de adellijke woonst van Jan van Immersele, burggraaf van Aalst. Later, wsch. omstreeks 1730, werd deze woning vervangen door het prachtige patriciërsverblijf, nu rechtbank van koophandel. Het was in 1771 bewoond door Messire Paul Stroobant de ter Bruggen en zijn echtgenote, Vrouwe Agatha-Lucretia Raelen, met haar twee zoons uit het eerste huwelijk : Gisbert Dommer, advokaat bij de Raad van Vlaanderen, en Jean-Baptiste Dommer.

Deze familie verkocht het huis in het openbaar : voor de som van 15.000 florijn werd Jean-Dominique van Langenhove uit Dendermonde de nieuwe eigenaar; gedurende 125 jaar zou het Hotel in het bezit blijven van deze edele familie.

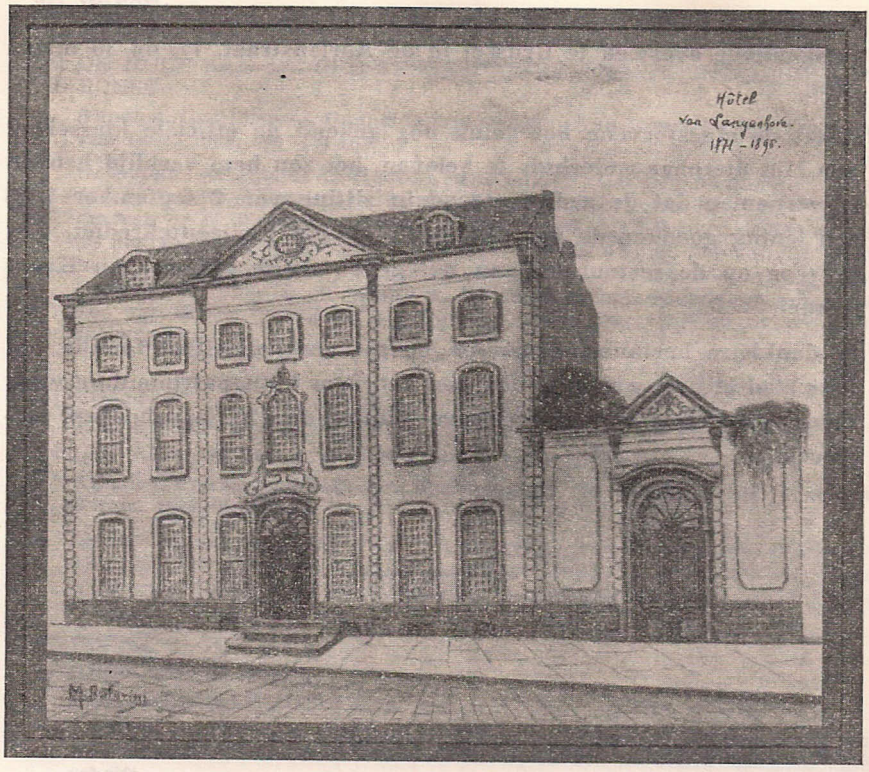

Het gebouw.

De voorgevel van het Hotel van Langenhove heeft een lengte van 33 m : 22 voor het woonhuis, 11 voor de aanbouw met koetspoort. De herenwoning met haar twee verdiepingen is een prachtig voorbeeld van laat-rococo, een architekturaal complex dat rust en voornaamheid uitstraalt.

Te midden van de benedenverdieping brengen drie stenen trappen ons voor de gebeeldhouwde poort, een rijk versierde eikehouten deur in een omlijsting van hardsteen en gevat tussen twee vaste panelen, voorzien van lijstwerk. Nog merkwaardiger is het waaiervormig bovenlicht met gekleurde ruitjes, aangebracht onder een geornementeerde korfboog : uit een centraal geplaatst schelpmotief ontspringen elf stralen die uitlopen in een boogfries; uit deze omsluiting flitsen op hun beurt tien stralen, nu met grotere ruiten waarvan de middelste een dubbele lantaarn vormen. Het is een werk van uiterste verfijning en sierlijkheid, een ambachtelijke schepping die op zichzelf een studie waard is !

Aan weerszijden van de deur heeft de gevel drie schuiframen, ieder met 60 ruitjes, 10 in de hoogte en 6 in de breedte. Dergelijke ven-

sters, maar logisch verminderend in hoogte naar verhouding van 10-8-4 verlichten beide bovenverdiepingen. Deze 20 ramen tellen samen 864 ruitjes !

Vier pilasters eindigen onder de kroonlijst op een cartoucheversiering; ze breken de eentonigheid van de sterk symmetrische gevel. Schaarse versieringen zijn aangebracht op het breedste — het middenste — van de drie gevelvlakken.

Het architekturaal evenwicht wordt nog benadrukt door een centrale gevelbekroning : een driehoekig fronton dat verlevendigd wordt door een osseoog-venstertje, omstrengeld door loofwerk. De overige gevelvlakken hebben ieder een dakvenster boven de muurstijlen.

Het belendende koetshuis behoort tot dezelfde orde, maar dan eenvoudiger opgevat. De sober versierde koetspoort heeft een rondbogig bovenlicht met zes stralen en is bekroond met een gesloten fronton.

In het herenhuis.

Wij stappen de statige woning binnen : een ruime hal, gevloerd met witte marmer, evenals de daarop volgende vestibule waarin het trappenhuis is ondergebracht. Wij bewonderen de smaakvolle bewerkte trapleuning in eikehout, het is echter vooral de hoofdtrappaal die ons oog streelt : een neerwaarts kronkelende dolfijn die rust op een golf en een leeuw die een bol onder de klauw houdt. De muurleuning wordt geschraagd door een eiken lambrizering. Vroeger waren de muren van het trappehuis bekleed met een zwaar behang; omstreeks het midden van de 19de eeuw was de winter zo streng dat de muurbekleding aan de behoeftigen werd uitgedeeld om ze te gebruiken als dekens !

De vertrekken van het gelijkvloers bestonden in hoofdzaak uit vier salons en een grote eetkamer; overal deuren met frontons, Louis XV-panelen en in brons geciseleerde klinken.

De eerste verdieping telde zes slaapkamers en nog eens twee salons. Een van die kamers bevat (nu nog) een alkoof, omlijst door een uiterst druk uitgewerkte betimmering met slank oprijzend lijstwerk, fijne rocailles en een gestileerde flora. Wij kunnen het een sentimentele ornementatie heten waarin twee trekkebekkende, minnekozende tortelduifjes het verblijf in de slaapstede symbolizeren.

Op de tweede verdieping was vroeger de biblioteek ondergebracht, evenals het omvangrijk archief van de familie van Langenhove en van de aanverwante geslachten de Clerck, genaamd de Bouvekercke, en van de Huldenbergh, genaamd van der Borch (van de Leuvense burgemeestersfamilie). Deze beide familiën zijn thans uitgestorven. Daarboven waren de slaapkamers van het dienstpersoneel en de ruime zolders.

In het souterrain vond men de ruime keuken en de welgevulde wijnkelders, want de bewoners hielden van een rijk besproeide luculus-

maaltijd. Een bewijs van hun gastronomische capaciteiten levert ons de spijskaart van het diner, door wijlen de heer Louis van Langenhove aangeboden op 6 juli, 1856, om de inhuldiging van het spoorwegstation en van het standbeeld van Dirk Martens te vieren. Wij beperken ons tot een opsomming van de opgediende vlees- en visschotels, ontdaan van hun culinair-poëtische benamingen : tarbot, kalfskop, eenden, jonge kalkoenen, verse haring (!), kwartels, Ardeense hesp, zalm, jonge patrijzen en kreeften. Natuurlijk waren de tien gangen vergezeld van passende groenten, gekruide sausen, edel druivensap en gevolgd door de fijnste nagerechten (1).

Wijlen de heer Alexander van Langenhove was een droge humorist; over zijn grootvader zegt hij : «Mijnheer Louis van Langenhove overleed slechts het volgende jaar».

In de tuin.

Het koetshuis is van de tuin gescheiden door een gebouw waarvan de benedenverdieping ingenomen wordt door paardestallen, loodsen en een wasserij. Daarboven een ruime zaal, de orangerie, later gebruikt als druivenserre.

In de tuin staat de ginkgo biloba, een Chinese fossielboom. Omtrent deze vermeldt het koninklijk besluit uitdrukkelijk :

«De volgende beperkingen worden voor de behartiging van het nationaal belang aan de rechten van de eigenaar gesteld :

1 — De Ginkgo Biloba te snoeien;

2 — In de omgeving ervan werken uit te voeren die zijn normale groei zouden belemmeren».

Waarom wil het K.B. dat aan deze boom biezondere zorgen worden besteed ?

De GINKGO BILOBA is een weinig gekende plant, afkomstig uit China waar zij is blijven voortbestaan als enige van een speciale boomsoort uit de voorhistorie. Deze boom is een levend fossiel. De ginkgo is reeds gekend in het secundair tijdvak en komt dus onmiddellijk na de varens en de mossen uit het steenkooltijdperk; hij is een tijdgenoot van de reuzenhagedissen : de brontosaurus of schrikhagedis, de dinosaurus of vreselijke hagedis, de iguanodon of tandhagedis.

Van verre gezien lijkt de ginkgo misschien niet zo merkwaardig, het is een mooie, breedkruinige, schaduwrijke boom. Maar bij nader toezien vallen de bladeren op door hun ongewone vorm : zij bestaan uit twee brede vleugels, samenhangend aan een steeltje; ze zijn dus tweelobbig, wat in het Latijn wordt uitgedrukt als «biloba». Het was de Zweed Linnaeus die deze plant de wetenschappelijke naam **ginkgo biloba** bezorgde.

(1) De heer Notaris Pierre Breckpot bezit een verzameling menu's waaruit blijkt dat het einde 19de-begin 20ste eeuw normaal was tien stevige gangen op te dienen. Een van deze spijskaarten is gedrukt op zijde.

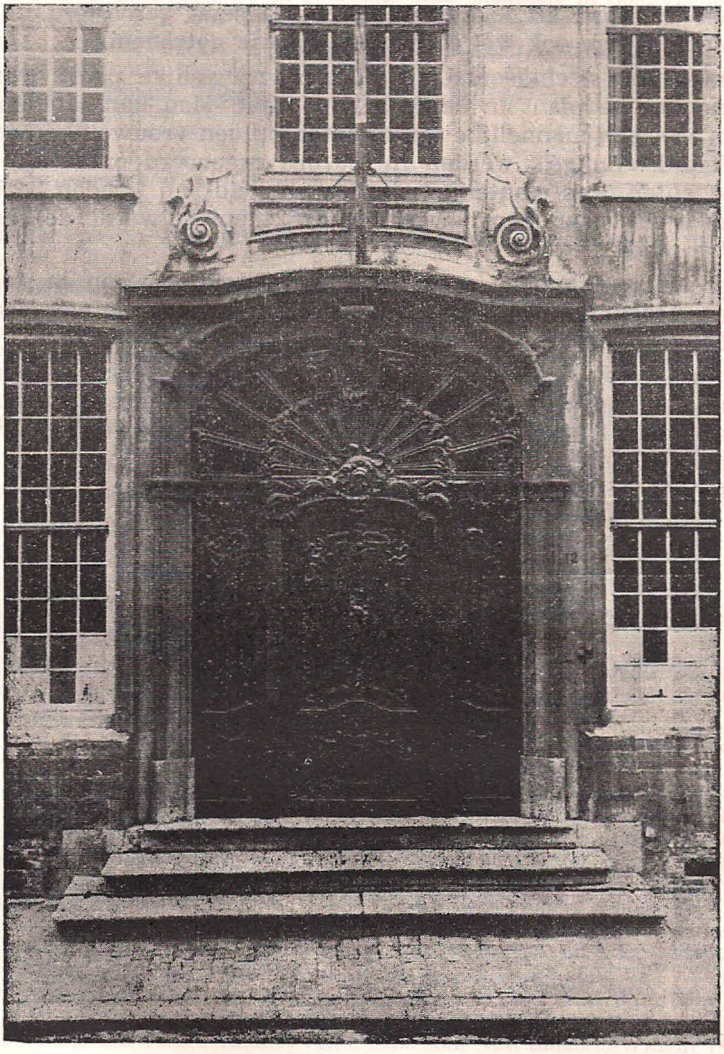

De nerven van het blad vertrekken in waaiervorm uit de kloof in het midden en bij het afvallen verdroogt het groene blad tot een taai, geelkleurig waaiertje : daarom staat de ginkgo ook bekend als **waaierboom.**

De boom draagt noten, die de indruk geven vruchten te zijn; het zijn echter zaden. Ze gelijken op witte pruimen, zijn zeer olierijk en worden in Japan als lekkernij geëten, na eerst geroosterd te zijn : men spreekt dan ook wel eens over **Japanse noteboom.**

Het zaad kan slechts ontstaan bij een vrouwelijke plant wanneer een mannelijke plant in de omgeving staat. Men kan hieraan verhelpen met een mannelijke tak te enten op een vrouwelijke boom of omgekeerd. Ginkgo's werden in Europa ingevoerd onder de vorm van scheuten. Een plantentuin in de nabijheid van Londen bezit een specimen dat, naar men beweert, in 1762 geplant werd : de boom is nu 27 m hoog.

Ginkgo-achtigen hebben over de ganse wereld bestaan in talrijke soorten. Afdrukken van hun bladeren worden ook in de mergelstreek van België aangetroffen.

In China wordt deze plant door de bevolking vereerd en speciaal aangeplant. Van China is hij naar Japan overgebracht en langs daar als parkboom naar Europa en Amerika. Een vrouwelijke Ginkgo kan men bewonderen in de Noordstraat te Maldegem, vóór «het Kasteeltje» dat het machtige slot van Maldegem verving.

De heer Louis-Antoine-Alexander verliet Aalst om zich in 1894 te Brussel te vestigen. Hij verhuurde zijn eigendom aan zija volle neef, Messire Augnst Lefebvre. Toen deze overleed in 1896 wenste hij niet dat het stamhuis zou overgaan aan de eerste de beste familie. Hij verkoos het af te staan aan de stad voor een betrekkelijk lage prijs van 55.000 fr om er de Rechtbank van Koophandel onder te brengen. Deze werd plechtig geïnstalleerd op 3 juni van het jaar 1897.

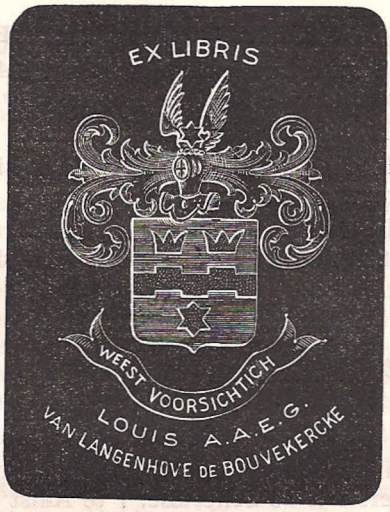

HET GESLACHT van LANGENHOVE

A. Te Dendermonde.

1 — LIEVEN van LANGENHOVE.

Deze familie voert in haar schild «in blauw een beurtelings gekanteelde dwarsbalk, van boven vergezeld van twee kronen en van onderen van een ster, alles in goud».

Het blazoen werd bevestigd door adellijke brieven, in 1910 door koning Albert geschonken aan de heer Louis van Langenhove. Men vindt het nog op diverse plaatsen in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw te Dendermonde. Lieven was gehuwd met Catahrina Spanoghe.

SPANOGHE voert «in rood twee schuingekruiste gouden herdersstaven ,beladen met een aanziende ossekop van hetzelfde, en een gouden schildhoofd, beladen met een zwarte adelaar met uitgespreide vlerken».

Een zoon :

2 — PIETER van LANGENHOVE.

° Dendermonde 1604, † id. 1694 en begraven te St.-Gillis-Dendermonde. Hij werd deken van de leerlooiers en hoofdman van de St.-Jorisgilde.

Bij het naderen van Lodewijk XIV die het beleg kwam slaan voor Dendermonde in 1667 (Devolutieoorlog) werd Pieter aangesteld tot kapitein van een afdeling van de stedelijke militie. Tengevolge van de overstromingen moest de Zonnekoning zich smadelijk terug trekken. Om zijn dapperheid bekwam Pieter een ere-brevet als kapitein over 300 infanteristen en vrijstelling van belasting gedurende 20 jaar !

3 — FRANCISCUS van LANGENHOVE.

° Dendermonde 24 december 1645, † id. 13 april 1727 was voorschepen van de stad en het Land van Dendermonde.

Hij had twee zoons :

de oudste, Frans-Jacques, licentiaat in de rechten, overleed als vrijgezel op 24 juni, 1727;

de jongste, Joannes-Dominicus, ° Sint-Gillis-Dendermonde 30 januari 1905, verliet Dendermonde om zich te Aalst te vestigen (2).

B. Te Aalst.

I — JOANNES-DOMINICUS van LANGENHOVE,

filius francisci teneramundis, deputatis patria alostensis, baillidis teritorii de Schorisse, † te Aalst op 9 jan., 1782, kocht deze eigendom in de Kapellestraat op 4 maart 1771 (3). Waarom ?

Door een brief, voorzien van het staatszegel en ondertekend door de Graaf van Egmont, prins van Gavere en van het Heilige Roomse Rijk, baron van Schorisse, grote van Spanje, enz., was Joannes-Dominicus benoemd tot hoogbaljuw van de baronie van Schorisse en tot afgevaardigde van de twee steden Aalst en Geraardsbergen en van het Land van Aalst op 4 nov. 1731. De hoogbaljuw van de heerlijkheid van Gavere, Raellen de ten Bulcken — waarschijnlijk een familielid van de medeëigenares van het hotel in de Kapellestraat — bevestigde op 12 nov. 1732 dat de heer Joannes-Dominicus de gebruikelijke eed had afgelegd. Zijn benoeming was trouwens reeds goedgekeurd op 23 jan. 1732 door aartshertogin Maria-Elisabeth, gouverneursvrouwe van de Nederlanden.

Het was dus niet te vroeg — bijna 40 jaar na zijn aanstelling — dat de heer van Langenhove zich in het Land van Aalst kwam vestigen. Wat was nu zijn bevoegdheid ?

In het hoofdcollege van het Land van Aalst behoorde het toezicht op het jachtgebied en op de openbare werken tot de verplichtingen van de hoogbaljuw van Schorisse. Van hem werd gevraagd dat hij zou waken op het behoud van de bossen als jachtgebied, hij moest er voor

(2) Wij geven de voornamen zoals wij ze aantreffen in de registers van de burgerlijke stand te Aalst.

(3) Van dit jaar dagtekent het herenhuis Clemmen te Gent in de Veldstraat — nu museum Van der Haeghen — waar Wellington verbleef in 1815. Daar tegenover het Hotel d'Hane de Steenhuyse (1768) waar de Tsaar van Rusland, de Prins van Oranje en Koning Willem I vernachtten. Langst verbleef er Lodewijk XVIII — 85 dagen — gedurende de historische «Honderd dagen».

Te Aalst dateren uit dezelfde periode : Het huis in de Molenstraat, nu dubbelwinkel, met rondbogig fronton waarin het blazoen van de Catharinisten is aangebracht (1763). Het huis «De Engel» in de Kerkstraat heeft een gevel, volledig in hardsteen, en een prachtig bovenlicht met engelenhoofd (1768).

zorgen dat geen koeien of andere huisdieren zouden grazen in deze bossen. Hiervoor ontving hij 100 liver per jaar met daarbij de verschuldigde eerbewijzen, recht op voorrang en bepaalde voordelen.

Jan-Dominique was gehuwd op 13 juli 1733 met Thérèse-Cornelie Mortgat, dochter van Jan-Baptist, advokaat bij de Raad van Vlaanderen, griffier te Dendermonde, en van Marie-Thérèse van de Winckel. Thérèse Mortgat bracht 15.000 gulden mee als bruidschat!

MOORTGAT voert « in zwart drie gouden sterren en een zilveren schildhoofd ».

Jan-Dominique, die elf jaar in de Kapellestraat verbleef, had zes kinderen; vijf overleden zonder nakomelingen.

De patriciërswoning kwam in het bezit van :

II. — JACOBUS-CHRISTIANUS-VINCENTIUS van LANGENHOVE.

° Dendermonde 23 jan. 1736, † Aalst 9 nov. 1806, licentiaat in de rechten, advokaat bij de Raad van Vlaanderen, schepen te Aalst en lid van «den Breeden Raad», samengesteld uit 19 edelen en notabelen.

Hij was het die in 1782 het huis dat aan zijn hotel paalde aankocht, de woning Ceciliaan De Kegel, die nu opgenomen is in het gebouwencomplex van de Zwarte Zusters. Het was in deze woning, — en niet in het hotel van Langenhove — dat de hertog van Berry zijn hoofdkwartier had opgeslagen gedurende «de Honderd Dagen» van Napoleon. De familie Lefebvre bezit nog een zilveren samovar met de wapens van de familie, door de hertog uit dankbaarheid geschonken aan Jan-Bapt. Lefebvre, de toenmalige burgemeester van Aalst.

In de oorlogsschatting door de Fransen opgelegd had Jacques van Langenhove 2.000 gulden te betalen.

Hij was op 23 maart 1761 te Moorsel gehuwd met Agnes-Petronilla de Meersman, dochter van Joannes-Franciscus, advokaat bij de Raad van Vlaanderen en griffier te Aalst, en van Agnes van Oultre.

MEERSMAN voert « in blauw een pelikaan die haar jongen voert in haar nest, alles van zilver ».

Uit deze echt sproten vier kinderen; de twee dochters huwden een ridder de WAEPENAERT. «In rood drie vleeskleurige, gehelmde en naar rechts gewende mannenhoofden, twee in het schildhoofd en één in de schildvoet. Gekroonde helm. Schildhouders : twee wapenknechten in volle wapenuitrusting die een zilveren hamer houden. Wapenspreuk : «Altijd leeft den Waepenaert».

Ziehier in welke termen de heer Jacques het huwelijk van zijn dochter mededeelt :

Mynheer ende geëerde Oom,

...Vordere hebben wy d'eere Ued. te laten weeten dat myne dochter Coleta heden den huwelyken staet aenveerd heeft met den heere chevr Dewaepenaert stadhouder deser betrouwe Ued. dees geval voor

aengenaem sullen gelieven te hebben en my te gelooven seer oprechtelyk naer gedaene gewoonelyke groetenissen,

Mynheer ende geëerde Oom,

Ued. oodmoed. ende onderd. dienaer,
J. van Langenhove.

Sy syn langs Gend hunne plaisir reyse aangenomen, neemen het middag-mael by den heere President (nota : wsch. van de Raad van Vlaanderen) en slaepen tot Deynse. Hunne voordere bestemminge onweeten sy selfs...

Van de twee zoons stierf Charles-Marie als vrijgezel, 33 jaar oud.

III. — JOANNES-BAPTISTA-DOMINICUS.

° Moorsel, 27 april 1765, † Aalst, 21 dec. 1852.

In de huwelijksakte van zijn enige zoon Louis (4 april 1809) wordt J.B. betiteld als rentenier. Later werd hij burgemeester van Denderleeuw en Erembodegem.

Na hun eerste inval (1792) stelden de Fransen hier een raad aan van «provisionele representanten» : hiervan maakten ook de proost van het kapittel der hoofdkerk en de pastoor van het begijnhof deel uit. Een lang leven was dergelijke raad niet beschoren. Op 3 feb. 1793 werd deze conservatieve groep vervangen door meer progressief geachte leden : daartoe behoorden o.m. Frans de Waepenaert en Jan van Langenhove.

Wanneer de Fransen in juli 1794 terugkeerden treffen wij geen van Langenhove meer aan in een comité van de nieuwe orde.

Wel was Jan-Baptist raadslid. De graanprijzen stegen met de dag. In de raadszitting van 27 aug. 1795 werd van Langenhove er van beschuldigd graan op te stapelen om het achteraf te verkopen tegen woekerprijzen. Was het wel zo erg ? We geloven het niet : nog hetzelfde jaar, op 3 dec., werd hij door zijn collega's van de municipaliteit bevestigd als lid van een controle-orgaan op het graantransport !

In de door de Fransen opgelegde lening van 1795 had hij 1.000 gulden te betalen. Ook in de lening van 1814 behoort hij tot de hoogst getakseerde burgers van Aalst. Zijn zoon Louis, ontvanger, staat vermeld in de derde categorie (4).

Jan-Baptist was op 26 sept. 1786 gehuwd met Joanna-Maria de Clippele, dochter van Pierre-Ignace, heer van Olmen, schepen van Aalst, en van Vrouwe Marie-Christine van Quellenborgh.

CLIPPELE voert : «in rood drie rechtopstaande gouden knotsen en een gouden vrijkwartier beladen met drie hellende rode klophamers, twee boven en één onder in het vrijkwartier. Wapenspreuk : Defendit et Ornat».

De echtgenote, een van Quellenborgh, was de dochter van Jacques-Ferdinand en van Vrouwe Marie van der Steghen; deze laatste was

(4) L. DE RIJCK : De gegoede burgerij te Aalst in de Franse tijd. «Het Land van Aalst», jaargang 1966, nummer 6.

de dochter van Messire Jan-Ferdinand, heer van Dovenloo en Langemersch, eerste luitenant bij de ruiterij van de Verenigde Provinciën; de moeder was Jeanne-Marie de Clerc, gezegd de BOUVEKERCKE, laatste naamdraagster van deze oude familie die gedurende zeven generaties de heerlijkheid van Bouvekercke (Bovekerke op 10 km van Dismuide) in haar bezit hield. Dit geslacht stamt in rechte lijn af van ridder Karel de Clerc, raadsman en kamerheer van Karel V; hij was het die de heerlijkheid van Bouvekercke aankocht. Keizer Karel sloeg Willem, zoon van Karel de Clerc, tot ridder te Namen in 1544. Te Mechelen, waar Willem het ambt uitoefende van schout, bewonderen wij in het museum zijn grafsteen met koperen inlegwerk en veelkleurige email, versierd met 16 kwartieren.

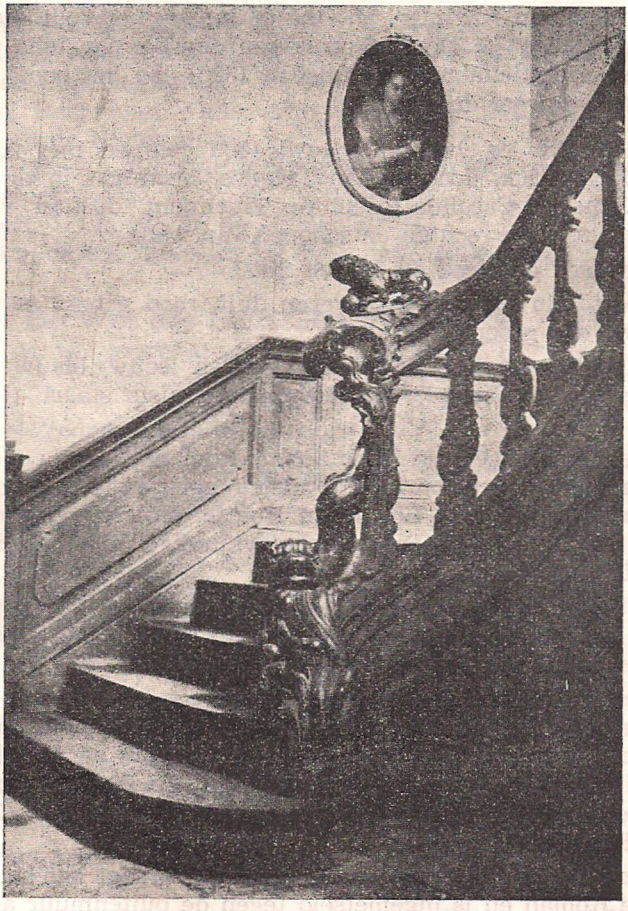

Twee broers de Clerc verbleven in de abdij Ter Duinen (Koksijde): Robert was er abt in 1519 en bij de opgravingswerken ontdekte men het familieschild op een van de tegels die het graf bedekten van Hugues.

CLERC voert : «in blauw een gouden dwarsbalk, van boven vergezeld van twee en van onderen van één zilveren ster. Gekroonde helm. Helmteken : een uitkomende zwarte adelaar met uitgespreide vlerken en met gouden bek, tong en ogen».

De enige zoon van Jan-Baptiste was :

IV. — LUDOVICUS-VINCENTIUS-XAVERIUS van LANGENHOVE.

° Aalst, 12 okt. 1787 (5), † Aalst, 29 juli 1857.

In 1809 vermeldde de burgerlijke stand hem nog als rentenier, later stichtte hij een bank die door twee zoons voortgezet werd onder de benaming «Banque C. et Al. van Langenhove».

Op 21-jarige ouderdom werd hij burgemeester van Welle.

Om zijn trouw aan het huis van Oranje dreigde het volk zijn woonst te plunderen in 1830. De aankomst van Jan-Baptist Jelie (stichter van de eerste textielfabriek te Aalst in 1822) aan het hoofd van zijn werklieden, verdreef de menigte.

Louis-Vincent-Xavier was op 4 april 1809 gehuwd met Angélique-Paulina-Maria Tack, dochter van Jacques, licentiaat in de rechten, en van Catharina-Carolina-Joséphine Thienpont, dochter van Adriaan, licentiaat in de rechten en schepen van Aalst.

Angélique Tack overleed op 21 dec. 1852.

TACK voert : «in blauw een zilveren duif, rood gebekt en houdend in haar bek een groene olijftak».

THIENPONT voert : «in zwart een gouden leeuw, blauw genageld en getongd en met gespleten en schuingekruiste staart. Gekroonde helm».

Een zuster van Angélique Tack, Coleta-Romana, huwde met Louis-Joseph Papeleu. Haar zoon Adolf Papeleu, geboren te Aalst op 7 april 1811 stichtte, samen met Louis van Houtte, directeur van de kruidtuin te Brussel, de vermaarde tuinbouwkundige instelling die tot in 1953 bleef bestaan.

PAPELEU voert : «in goud een rode dwarsbalk, van boven vergezeld van twee en van onderen van één zwarte adelaar met uitgespreide vlerken en met rode bek en poten».

Een andere dochter Tack, Philippine-Lucrèce-Jeanne, was gehuwd met Messire Karel-Frans-Ghislain-Roman de Mettelinge, zoon van Frans. Deze was voorschepen van Geraardsbergen en één der vertegenwoordigers van het Land van Aalst bij de Blijde Inkomst van keizer Leopold II als graaf van Vlaanderen te Gent in 1791. Zijn moeder was Florence Veranneman.

De grafzerk van de echtgenoten Roman-Tack draagt het blazoen van de familie Roman en is ingemetseld tegen de buitenmuur achter het hoofdaltaar van de kerk te Hofstade bij Aalst.

(5) Sedert 1787 heten de eerstgeborenen in de familie om de beurt «Louis» en «Alexander». Het is een toeval dat de drie «Louis» allen geboren zijn in oktober !

METTELINGE voert : «in rood een gouden dwarsbalk, beladen met drie rechtopstaande blauwe knotsen».

Na de dood van Louis-Xavier kwam het ouderlijk huis in handen van de jongste zoon :

V. — ALEXANDER-ANDREAS van LANGENHOVE.

° Aalst, 24 feb. 1823, † Aalst 14 juli 1871.

Van zijn vier broers stierven er twee als vrijgezel, een andere had geen kinderen; de oudste kreeg wel een zoon, maar deze overleed in zijn jeugd. Een zuster trad in het klooster van de Kanunnikessen te Berlaimont, een andere zuster huwde met Messire Lefebvre, maar had geen zoon; de derde werd echtgenote van Alexander Hardy, kapitein bij het tweede regiment kurassiers : geen afstammelingen.
LEFEBVRE voert : «in goud een rode dwarsbalk beladen met een zilveren ster, van boven vergezeld van twee en van onderen van één groen klaverblad».

Alexander van Langenhove was raadslid en voorzitter van de Kamer van Koophandel. Alhoewel hij een gematigd liberaal was en de meerderheid van de raad katoliek, werd hij in 1866 aangesteld tot burgemeester van zijn geboortestad : hij zou het blijven tot aan zijn dood. Zijn portret met blazoen, door de familie aan de stad geschonken, siert de eretrap van het stadhuis; het is een werk van kunstschilder Van Holder.

Op 10 augustus 1847 was hij gehuwd met Marie-Françoise-Clementine Jelie. Een zuster van Marie was getrouwd met M. Louis Schellekens, grootvader van ridder Schellekens; een broer, Eugeen Jelie, huwde met Elisa van der Noot de Vreckem, maar liet geen afstammelingen na.

De oudste zoon van Alexander erfde het ouderlijk huis :

VI. — LUDOVICUS-ANTONIUS-ALEXANDER van LANGENHOVE.

° Aalst, 9 okt. 1848, † Brussel, 10 mei 1914 en begraven te Aalst.

Hij was DE grote zakenman van de familie van Langenhove. Zijn eerste werk was het afschaffen van de door zijn grootvader gestichte bank. Tegenover haar schuldenaars had deze financiële instelling steeds een edelmoedige houding aangenomen. Op 14 nov. 1853 schreef de heer Louis Van Houtte : «Wat een geluk voor onze (tuinbouw)-maatschappij dat U een zo grote inschikkelijkheid aan de dag legt !».

Maar de belangstelling van deze van Langenhove was anders gericht. Hij nam het bestuur over van de spinnerij, opgericht door zijn grootvader die, wegens oude ouderdom, verplicht was van zijn taak af te zien. Door het versmelten met andere textielfabrieken werd hij, evenals de heer Carlos Cumont, afgevaardigde-beheerder van de Naamloze Maatschappij «Filature et Filteries Réunies» (F.F.R.).

Als opvolger van zijn oom Camille werd hij lid en later voorzitter van de beheerraad van de maatschappij De Nayer te Willebroek. Bij het tot stand komen van deze firma genoot zij de steun van de familiebank van Langenhove. Na de dood van de heer Louis De Nayer —

stichter — verkeerde de onderneming in moeilijkheden en het was nogmaals een van Langenhove die de zaak vlot bracht.

In haar tijd was deze firma een der voornaamste van het land. Tevens was zij een der eersten die blijk gaf van sociaal medeleven met haar werknemers door het bouwen van werkmanswoningen, het inrichten van een kinderkrib met kleutertuin, het openen van een eigen winkelzaak; zelfs genoot het personeel toen reeds van een deelneming in de winst!

Ook slaagde «Mijnheer Louis» er in de tuinbouwkundige maatschappij Van Houtte uit een netelige toestand te redden.

Deze zakenman, begaafd met een scherp verstand en een goed hart, heeft haast een halve eeuw een vooraanstaande rol gespeeld in 's lands economie. Velen hebben dan ook zijn verdiensten erkend. Toen hij in 1899 het Kruis van Ridder in de Leopoldsorde bekwam, werd hij door de koning in audiëntie ontvangen en later, enkele dagen vóór de dood van Leopold II, verhief deze hem tot de adelstand. Patentbrieven, door koning Albert overhandigd op 20 dec. 1910, verleenden hem het recht «ten allen tijde en in alle acten de titel van Jonkheer en het wapen van zijn familie te voeren» voor de diensten door zijn voorouders aan het land bewezen gedurende vier eeuwen.

Bij zijn 25-jarig voorzitterschap boden zijn collega's van de beheerraad De Nayer hem op 9 aug. zijn geschilderd portret aan, een werk van Bonnat uit Parijs dat 20.000 goudfrank kostte!

Hij overleed te Brussel maar werd te Aalst begraven, waar zijn obiit opgehangen werd in de hoofdkerk.

De «Volksgazet» van 15 mei 1914 herinnert er aan dat het te danken is «aan zijn (v.L.) onverpoosd werken en zijn wijs beleid dat, in 1885, de garennijverheid onzer stad van den ondergang werd gered — aan hem is het te danken dat de Maatschappij aan wier hoofd hij stond een der belangrijkste garenfabrieken van het land geworden is. M.L. van Langenhove is het geweest welke de eerste de werkuren heeft verminderd, de loonen verhoogd; hij is het geweest welke aan zijn werklieden schoone, gezonde huizen heeft bezorgd die zij bijna voor niets bewonen. Hij was een verstandig man, een groot nijveraar, een rechtvaardige patroon...» (6).

Louis-Antoine-Alexander was het, die het Aalsterse stamhuis zou verlaten.

---

(6) «De Volksgazet», negende jaargang, nummer 10 — Liberaal democratisch weekblad van het arrondissement Aalst.

De bouw van het woningencomplex aan de Dendermondsesteenweg, te Aalst gekend onder de naam van «Blok Borreman», geschiedde in 1910 onder de leiding van architekt Van der Cruyssen uit Gent. Deze nam deel aan de eerste wereldoorlog als legerofficier, trad later in het klooster en werd de 36ste abt van Orval. Dank zij de taaie volharding van Dom Marie-Albert Van der Cruyssen en de vrijgevigheid van enige mecanassen werd in 1926 begonnen met de oprichting van een nieuwe abdij naast de bouwvallen van het vroegere sticht.

Hij had een broer en twee zusters; zijn broer Jean was advokaat bij het Beroepshof te Brussel, provinciaal raadslid en lid van de Bestendige Deputatie van Brabant. Hij overleed zonder kinderen na te laten en schonk zijn hele fortuin aan de gestichten voor armenzorg te Brussel. Van zijn zusters huwde de ene Messire Lefebvre : geen mannelijke afstammelingen. De andere trad in de echt met de heer Edmond Breckpot, notaris te Aalst, vader van de heer Willy Breckpot, vrijwilliger en zwaar oorlogsverminkte van 1914-1918, nu ere-notaris, opgevolgd door zijn zoon, de heer Pierre Breckpot, vierde notaris van dit geslacht (7).

Louis-Antoine huwde op 14 mei 1881 Maria-Paulina-Elisabeht-Margaretha Paffrath te Keulen, waar ze geboren was op 6 april 1860. Er waren drie zoons, allen geboren te Aalst, als laatsten van zeven op elkaar volgende geslachten die in de Kapellestraat verbleven. De oudste was :

VII. — ALEXANDER-JOANNES-BAPTISTA-JOSEPHA-LUDOVICUS-ANTONIUS van LANGENHOVE.

°Aalst, 18 april 1882, † Brussel 4, Arlonstraat 77, op 30 maart 1964. Steller van «Une ancienne demeure alostoise et son histoire», burgerlijk mijningenieur, ridder in de Leopoldsorde, ridder in de Kroonorde met zilveren ster (1914-1918), gehuwd met Marie-Louise Baronnes van Waha-Baillonville, geboren op het kasteel d'Ouhar te Anthines op 17 jan. 1885, dochter van baron Maximilien Edouard Marie Louis Adolphe en van Marie Eugénie de Chestret de Haneffe.

Het huis de Waha was zeer machtig in de middeleeuwen; het kende heel wat takken : Baillonville, Fronville, Duras, Loen, Melreux, enz. en bezat verscheidene heerlijkheden in de Condroz.

Door huwelijk was het verwant met het huis van Gavere sedert 1730. Charles-Emm.-J. was toen prins van Gavere, graaf van het H. Roomse Rijk, ridder van het Gulden Vlies, Kamerheer van Zijne Keizerlijke Hoogheid, enz. Het was ook verbonden met de geslachten Mérode, d'Oultremont, Mean de Beaurieux (een lid van deze familie was de laatste prins-bisschop van Luik, later aartsbisschop van Mechelen), Jamblinne, Favereau (baron Paul-L.-M.-C. de Favereau was Minister van Binnenlandse Zaken, Staatsminister en Voorzitter van de Senaat), Vivario, Fromenteau, Pitteurs, enz., enz.

Sedert onheuglijke tijden voert het huis Waha de titel van baron, in 1816 erfelijk gesteld voor alle afstammelingen. Patentbrieven, gegeven te Lunéville in 1729, verleenden de titel van graaf aan een lid van het huis op grond van de hoge en beroemde echtverbintenissen. WAHA voert : «in rood een hermelijnen adelaar met opengespreide vleugels en met gouden bek en poten. Kroon met 15 parels waarvan drie verheven. Schildhouders : twee gouden, rood getongde adelaars,

(7) Aalst bezat in de vorige eeuw een «Cercle littéraire et artistique». In september 1871 was het bestuur in handen van vier aanverwante families : Louis van Langenhove, voorzitter - Lefebvre Leon, ondervoorzitter - Breckpot Edmond, sekretaris - Schellekens Jean, penningmeester.

die een banier houden met het wapen van het schild. Wapenspreuk : Sans dissimuler».

Chestret : Ridders van het Heilige Roomse Rijk sedert 1755, verkregen zij herhaalde malen de titel van baron. Baron Jules de Chestret de Haneffe, munten- en medailleskenner, geschiedkundige, lid van de Kon. Academie van België en vader van barones Louise de Waha-Baillonville, bekwam in 1884 de toelating de titel van baron over te dragen op de eerstgeborene van zijn nakomelingschap. Verscheidene leden van deze familie oefenden hoge functies uit in het prinsdom Luik : burgemeester van de Vurige Stede, secretaris of ambassadeur bij de Prins-Bisschop, enz. Dichter bij : senator, burgemeesters...

CHESTRET voert : «een doorsneden schild : in blauw drie gouden sterren en in zilver een zwarte leeuw, met goud gekroond en rood genageld en getongd. Kroon met 9 parels. Schildhouders : twee zwarte leeuwen, met goud gekroond en genageld en met rood getongd».

De broers van Alexander (VII) hadden geen kinderen : Carolus (18 dec. 1886) stierf voor hij de wieg had verlaten, Max (17 nov. 1888) was een schitterend industrieel, maar overleed als vrijgezel op 4 juli 1939.

Alleen Alexander had een zoon : Ludovicus-Antonius-Ernest-Ghislain, geboren te Mechelen op 13 okt. 1919, die te Gent huwde op 6 april 1948 met Godelieve-Albertina-Magdalena-Maria-Ghislena de Kerckhove d'Exaerde, dochter van baron Franciscus-Ferdinand en van Gabriella-A.-M.-J.-Gh. Iweins d'Eeckhoutte.

KERCKHOVE voert : «geschakeerd met zilver en blauw en een gouden schildhoofd, beladen met een vliegende blauwe duif, rood gebekt en houdende in haar bek een groene olijftak. Kroon met 7 parels. Schildhouders : twee gouden griffioenen met rood genageld en getongd. Wapenspreuk : Endurer pour durer».

Baron F.-F. de Kerchove d'Exaerde is de zoon van baron Albert-S., Eerste-Voorzitter van het Beroepshof te Gent en van Marie Ysebrandt de Lendonck, dochter van Alberic-Ed.-C. en van Elisabeth, markiezin Rodriguez d'Evora y Vega.

IWEINS d'EECKHOUTTE voert : «in rood een zilveren keper vergezeld van drie klaverbladeren van hetzelfde. Wapenspreuk : Semper et ubique fidelis».

Gabrielle-A.-M.-J.-Gh. is de dochter van Messire Henri-M.-Ch.-L.-Gh., provinciaal raadslid, die zelf de zoon is van Messire Henri-F.-J.-P., senator en van Madeleine-M.-M.-L.-L.-M.-Gh. de Peellaert.

Uit de huwelijksverbintenis van Langenhove-de Kerchove d'Exaerde werden drie kinderen geboren :

Alexander-A.-L.-G.-M.-Gh. te Gent op 8 jan. 1949 en door een smartelijk ongeval overleden op 17 juli 1966.

Een dochter Dominique-A.-G.-A.-M.-Gh. te Etterbeek op 25 april 1951.

Benoit-Antoine-Christian-Marie-Ghislain te Etterbeek op 14 juli 1954; hij is de zestiende mannelijke afstammeling van deze familie.

Bij vonnis van 6 mei 1931 wordt de familienaam geschreven : «Jonkheer van Langenhove de Bouvekercke».

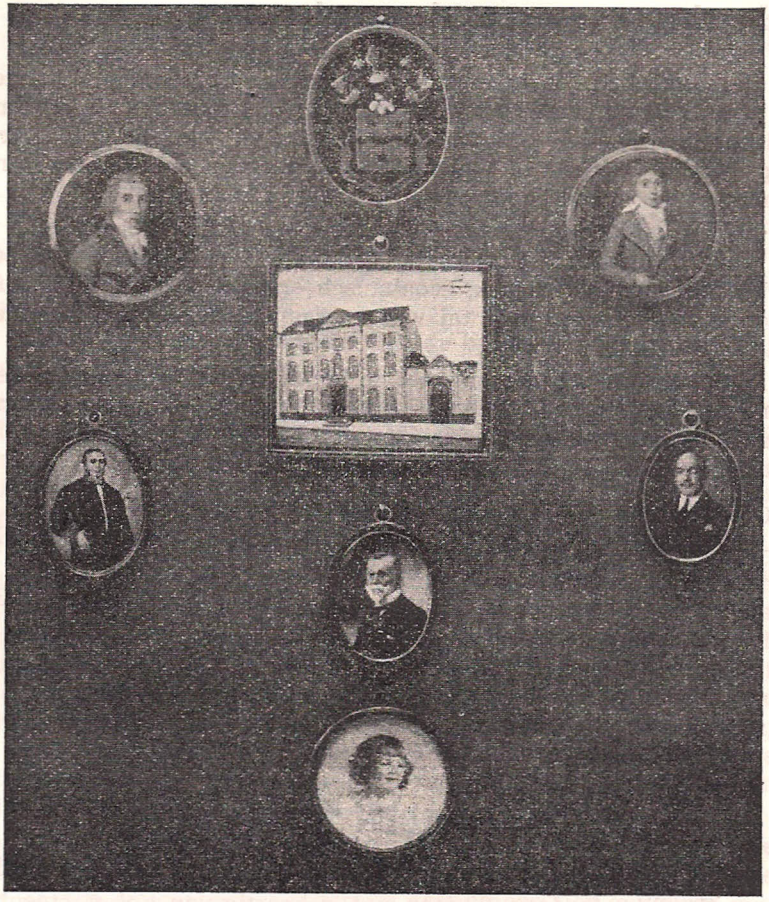

Blazoen
van Langenhove

I
Jan-Baptist (1765-1852)
x J. de Clippele

II
Louis (1787-1857)
x A. Tack

III
Alexander (1823-1871)
x M. Jelie

IV
Louis (1848-1914)
x M. Paffrath

V
Alexander (1882-1964)
x de Waha Baillonville

VI
Louis (1919)
x G. de Kerchove d'Exaerde

Nabeschouwingen van de vertaler.

Uit de aandachtige lezing van deze brochure blijkt dat de Aalsterse tak van Langenhove zijn kontinuïteit telkens door slechts één mannelijke afstammeling wist in stand te houden : de anderen stierven jong, bleven vrijgezel of hadden geen zoon. Eén enkele broze draad is het die de verschillende generaties aan elkaar bindt !

De geschiedenis van deze familie is tevens een brok geschiedenis van het Land van Aalst. Dit geslacht heeft een aanzienlijke rol gespeeld op het bestuurlijk, politiek, economisch en sociaal vlak; door huwelijken is het verwant met tal van vooraanstaande adellijke geslachten.

De kontakten die wij hadden met de heren van Langenhove bewezen hun grote dienstvaardigheid en hun eenvoud in de omgang : kenmerken van oude, vooraanstaande families. Bij hen is de glans van het blazoen een weerspiegeling van de adel van het gemoed.

VOOR DE AALSTENAARS BLIJFT HET STAMHUIS IN DE KAPELLESTRAAT EEN MOOIE HERINNERING AAN EEN EDEL GESLACHT.

F. C.

GEWELDDADEN TE NINOVE.

19.3.1616

Jean Cuvillier fs. Jean, 22 jaar oud, geboortig van Feluy, steenhouwer van beroep, trok op 16 februari «etant le jour de quaresmaulx», met twee andere jongelingen naar Ninove. Het was tegen de avond en ze wilden met een zwaard in de hand, zich toegang verschaffen tot de herberg van Adriaan vander Buecken, maar de deur werd gegrendeld, waarop vensters werden ingegooid en gleiswerk stukgeworpen; vandaar naar de herberg van de w^{e} Maximiliaan van Damme, waar hij eveneens ruw optrad. De baljuw met officieren geroepen, werden met het zwaard bedreigd en met keien bekogeld, zodat het volk werd ter hulp geroepen en Jean Cuvillier aangehouden, terwijl zijn gezellen op de vlucht sloegen.

Het hof veroordeelde hem om in zijn hemd, met een brandende kaars van 3 ponden in de hand, geknield vergiffenis te vragen en daarna de kaars te offeren in Sint-Veerlekerk + een boete van 25 gulden + proceskosten.

134 v°, 135 r°.

(Ra. Gent : fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr 8594).

J.d.B

De Vroedschap van het Land van Aalst in 1761 en 1778

In «Het Land van Aalst», jaargang XV, 1963, nr. 3, blz. 106, komen de lijsten voor van de Vroedschap van 't Land van Aalst in 1789, zoals ze voorkomen in « den grooten Brugschen Comptoir-Almanach voor het jaer MDCCLXXXIX...».

We kunnen de reeks voortzetten met de lijsten der magistraten uit «den grooten Comptoir-Almanach» voor 1761 en 1778.

Er is tussen de drie uitgaven voldoende afstand in jaren. We zien daar duidelijk in, dat alle belangrijke families op tijd afwisselend deelnemen aan 't bestuur, en de besten en bekwaamsten uit de laagste bestuursrangen, na jaren ervaring, opklimmen tot de hoogste gezagsdragers. In onze dorpen zouden de besturen van menige openbare instelling, er een democratische les aan kunnen nemen.

Toen gold de bekwaamheid, de betoonde toewijding en de ijver in dienst der gemene zaak. Me vroeg zich af : wat heeft de kandidaat voor het ambt reeds verwezenlijkt, of welke diensten heeft hij reeds bewezen ? Er was geen spraak van erfgemeenschap, vriendenclan, erfrecht of monopolie der families. Het kwam zeer zelden voor dat onze parochiale gezagdragers een erfelijke titel bezaten. De Vroedschap stond boven verdenking, en wisselde om beurten met begoede en toegewijde personen uit alle families en middens, met hoge zedelijke waarde en onbesproken levenswandel.

Deze «grooten Comptoir-Almanach» heeft uit ter aard een zeer betrouwbare inhoud : de lijsten en adressen der gezagsdragers; de tarieven in gulden en stuivers, ponden en schellingen der gangbare gouden en zilveren speciën, in courant- en wisselgeld; het vertrek en de aankomst der diligentien, posten en boden; de uren van het openen en sluiten der stadspoorten; de kerkelijke en burgerlijke feestdagen; de marktdagen en het gebruik der zegels. Op heraldisch gebied geeft hij ons de wapenschilden van al de Vlaamse steden, wetten en vierscharen, in 't graafschap Vlaanderen en 't hertogdom Brabant.

Op 10 juli 1762, werd aan Petrus De Sloovere, drukker te Brugge, «bij opene brieven van Octroy», toegestaan vanwege Maria-Theresia, om «den grooten Brugschen Comptoir-Almanach» te drukken voor een termijn van 15 jaar. Op 23 december 1771 bekwam de gezworen boekdrukker Jozeph De Busscher een dekreet, bij hetwelk hij «gesurrogeert» (subroger = in de plaats stellen) is geworden aan wijlent Petrus De Sloovere, om de Comptoir-Almanach alleen te mogen drukken. Op 22 september 1777 is aan Joseph De Busscher vernieuwing geaccordeerd voor 15 jaar. Onder de toelatingsvoorwaarden komt voor : «De drukker zal gehouden wezen, 't elken jaere de minute over te geven ean den Raed Fiscael van Vlaenderen, om door hem geviseert en gecorrigeert te worden. Hij zal gehouden wezen twee exem-

plairen van denzelfden boek, wel en behoorlijk gebonden, te zenden aen de Koninklijke Bibliotheke binnen Brussel, en een aen het hoofd van de Ridder Raed van de Raed van Staete, en een ander aan de bibliotheke van d'Universiteyt van Loven».

Bij de inleiding voegt de drukker deze nota: «Den Drukker dezen verzoekt aen d'Heeren die hun jaerlyks de moeyte geven van de correctie der naemlysten, Eertytels en woonplaetsen te doen, die met 't begin der maand October af te zenden, opdat hij sijnen almanach eenige daegen voor Kerstdag zoude kunnen uytgeven.»

Hier volgen de naamlijsten uit «den grooten Brugschen Comptoir-Almanach voor het jaer D.D.C.C.LXI en het jaer M.D.C.C.LXXVIII.»:

De Wet der Stadt Aelst. - 1761

Burgemeester.

Jor. Maximiliaen Joseph Pijl, heere van Fayt, etc.

Schepenen.

Jor. François Joseph de Castaneda.
M'Her Antoine Louis de Waepenaert, Chevalier.
Jor. Antoine Ignace Jaerens.
Jor. Jacobus Albertus Wouters de Dalme
d'Heer ende Mre. Philippus Joannes Franciscus Meert, M.L.
d'Heer Joannes Philippus Praet.
d'Heer Jacobus Romanus Luyckx.
d'Heer Paulus Govaert.

Raedt Pensionaris.

d'Heer ende Mre. Joannes Baptista de Meersman.

Greffiers.

d'Heer ende Mre. Ferdinande Lenaert.
Jor. Petrus Joannes Raellen de ten Bulcken .

Ontfanger.

d'Heer Judocus Diericx.

Stadthouder ende Bailliu van Haere Majesteyts Gravelycken Leen - hove ten Steene t' Aelst.

d'Heer ende Mre. Michiel de Ruddere.

Greffiers van 't selve Leen-hof.

d'Heer ende Mre. Ferdinande Lenaert.
Jor. Petrus Joannes Raellen de ten Bulcken.

Wees-Heeren ende Opper-Voogden der Stad ende Schependomme van Aelst. - 1761

d'Heer Romanus de Herdt.
Jor. Charles-François de Smedt, Heere van Smours.

d'Heer Joannes Tack.
d'Heer ende Mre. Adriaen Philippe Thienpont.

Greffier.

d'Heer ende Mre. Judocus Ignatius Boone.

Procureurs van de Stadt ende Lande van Aelst. - 1761

Sieurs.

M. Eeman, Notaris Royal.
J.B. Parewyck, Notaris.
G.F. vander Snick, Notaris.
Jacques François de Bundél.
Albertus t'Kint.
J. van Wambeke, Notaris Royal.
Judocus Vermeiren.
Joannes Speeckaert.
} Procureurs d'office.

Edele, Weirde Heeren, de Gedeputeerde der twee Steden ende Lande van Aelst. - 1761

Burgemeester der Stadt Aelst.

Jor. Maximiliaen Joseph Pijl, heere van Fayt, etc.

Eerste Schepen der voorseyde Stadt.

Jor. François de Castaneda.

Burgemeester der Stadt Geeraertsberge.

Jor. Jan Baptiste Pijl, Heere van Bracle, etc.

Eerste Schepen der voorseyde Stadt.

Jor. François van Goethem, Heere van ten Boucle.

Bailliu van den Lande en de Marquisaet van Rodes.

d'Heer Jacobus Dommer, etc.

Bailliu van den Lande ende Prinsdom van Gaveren.

Jor. Jan Baptiste Raellen, Heere van ten Bulcken, etc.

Bailliu van den Lande ende Baronye van Sottegem.

M'Her Jan Philippe de Waepenaert, Chevalier, Heere van Kerrebroeck etc. L.I.R.

Bailliu van den Lande ende Baronye van Boulaere.

Jor. Albert Joseph Wouters, Heere van Oostwinckel, etc. L.I.R.

Bailliu van den Lande ende Baronye van Schoorisse.

d'Heer Joannes Dominicus van Langenhove.

Raedt Pensionaris ende Greffier van den voorseyden Lande.

d'Heer ende Mre. Ferdinande Lenaert. L.I.R.

Greffier van den selven Lande.

Jor. Petrus Joannes Raellen ten Bulcke. L.I.R.

Raedt en Erfachtig Ontfanger Generael van den voorseyden Lande.

Jor. Charles Vilain, Heere van Welle, Idergem, etc.

Ontfanger van den selven Lande in 't District van Geeraertsberge.

d'Heer Petrus Antonius de Clippele.

De Judicature van het Siège van de twee Steden ende Lande van Aelst. - 1761

Lieutenant.

d'Heer Joannes Dominicus van Langenhove.

Assesseurs.

Jor. Maxim. Jos. Pijl, Heere van Fayt, etc. L.I.R.
Jor. François de Castaneda.
Jor. Jan Baptiste Pijl, Heere van Bracle,etc.
Jor. François van Goethem, Heere van ten Boucle.
d'Heer Jacobus Dommer.
Jor. Jan Bapt. Raellen, Heere van ten Bulcken, etc.
M'Her Jan Philippe de Waepenaert, Chevalier, Heere van Kerrebrouck. L.I.R.
Jor. Albert Joseph Wouters, Heere van Oostwinckel, Dalme, etc. L.I.R.
d'Heer ende Mre. Michiel de Ruddere. L.I.R.

Greffiers.

d'Heer ende Mre. Ferdinandus Lenaert. L.I.R.
Jor. Petrus Joannes Raellen de ten Bulcken. L.I.R.

Advocaet d'Office.

d'Heer ende Mre. J. Van den Bossche. L.I.R.

Procurur d'Office.

Sr. Jacques François de Bundel.

De Wet der Stadt Geeraertsberge. - 1761

Vernieuwt den 26 Juny 1760.

Burgemeester.

Jor. Jan Baptiste Pijl, Heere van Bracle.

Schepenen.

Jor. Franç. van Goethem, Heere van Boucle, etc.
d'Heer ende Mre. Jan Baptiste Mencke. L.I.R.
d'Heer Petrus van Bouchautte.
d'Heer Joannes Franciscus van den Neucker.
d'Heer Paulus van den Herrewege.
d'Heer Jan Baptiste van Hoorde.

Greffier en Pensionaris.

d'Heer ende Mre. Arn. Leo Maria de Geytere. L.I.R.

Greffier.

d'Heer ende Mre. Judocus Meert. L.I.R.

Ontfanger.

d'Heer Jan Baptiste Meert.

Stadthouder.

d'Heer ende Mre. François de Clippele.

Poort-Bailliu.

d'Heer Petrus Antonius de Clippele.

Procureurs der Stadt Geeraertsberge.

N. van Yperzeele, d'oude.
J. van Liere, Notaris.
Petrus Jacobus Roobaert.
Petrus Antonius de Clippele.
Joannes de Ruytere.
van Yperzeele, de jonge.

Naemen en woon-plaets van de Heeren Gedeputeerde der Staeten van Vlaenderen

ter Vergaederinge ordinaire binnen den Stadt-huyse van Gendt. - 1761

OVER DEN LANDE VAN AELST, de twee Heeren Burgemeesters van Aelst en Geeraertsbergen, mitsgaders den Heer Bailliu van den Lande en Marquisaet van Rodes.
van 6 tot 6 maenden.

Jor. Maximiliaen Joseph Pijl, Heere van Fayt, etc. Burgemeester der Stadt Aelst, tot Gendt op de Groensel-mart.
Jor. Jan Baptiste Pijl, Heere van Bracle, etc. Burgemeester van Geeraertsberghen, tot Gendt op de Groensel-mart.
Jor. Jan Baptiste Raellen, Heere van ten Bulcke, etc. Bailliu van den Lande ende Prinsdomme van Gaveren, tot Gendt, op de Groensel-mart.

Bode. - 1761.

Thomas Antonus, bode van Aelst, Ninove en Geesberge, logeert tot Gendt in den Leeuw te Pitte, vertrekt alle Vrijdagen en Maendagen ten elf uren 's morgens.

Capitel van S. Maerten tot Aelst. - 1761

Eerst gesticht te Halter, ontrent het jaer 1046, door Ingelbertus: dog in het jaer 1498, wierd het verplaatst binnen Aelst, een Stadt van Keysers-Vlaenderen, in de Parochiale Kercke van St. Maerten.

Proost.

Mhr. Judocus Joannes Caymans, Prot. Apost.

Deken en Pastoor.

Hr. Paulus Franciscus de Bruyne. S.T.B.F. ook Landt-deken van het District van Aelst.

Canonicken.

Hr. Carolus Leopoldus van Monckhoven.
Hr. Michaël de Ruddere.
Hr. Jacobus Franciscus Pauwelaert.
Hr. Carolus Josephus de Riddere. J.U.L. Scholaster.
Hr. Jacobus Govaert.
Hr. Ludovicus de Haen, ontfanger en Secretaris van 't Capittel.
Hr. Ægidius van Boterdael.
Hr. Joannes Josephus Fonteyn. S.T.B.F.
Hr. Joannes Amatus Daems.
Hr. Joannes Baptista de Bruyne, Cantor, Pastor van 't Gasthuys tot Aelst.

De Wet der Stad Aelst. - 1778.

Burgemeester.

M. Antoine de Waepenaert, Chevalier.

Schepenen.

M. Nicolaus de Carpentier.
M. Jacobus Wouters, de Dalme. L.I.R.
M. François de Smet.
M. Judocus Dommer. L.I.R.
M. Romanus Terlinden. L.I.R.
M. Ignatius de Ruddere L.I.R.
M. Jacobus van Langenhove L.I.R.
M. Joannes Baptista Cooreman. L.I.R.

Ontfanger.

M. Diericx.

Raed-Pensionaris.

M. De Meersman. L.I.R.
M. Raellen, de ten Bulcken. L.I.R.

Wees-Heeren en Opper-Voogden der Stad en Schependomme van Aelst.

M. Antonius Jaerens.
M. Adrianus Thienpont. L.I.R.
M. Georgius Pauwelaert.
M. Ignatius de Cleppele, Heere van Holmen.

Greffier.

M. Boone. L.I.R.

Gedeputeerde der twee Steden ende Lande van Aelst. 1778.

M. de Waepenaert, Ridder, Burgemeester der Stadt Aelst, bij de groote Kercke.
M. de Carpentier, Voorschepen der Stadt Aelst, in de Nieuwstraet.
M. Crombeen, de ter Beque, Burgemeester der Stadt Geeraertsberge, in de Zout-straet.
M. LeFebure, Voorschepen der Stadt Geeraertsberge, in 't Land-huys.
M. Dommer, Bailliu van den Lande en Marquisaet van Roder, in de Katte-straet.
M. Smet. L.I.R. Bailliu van den Lande en Baronye van Sottegem, op de Koore markt.
M. Custis, de Calvoorde, Bailliu van den Lande en Baronye van Boullaere, in 't Land-huys.
M. van Langenhove, Bailliu van den Lande en Baronye van Schoorisse, in de Capelle-straet.
M. Vilain, Heere van Welle, erfagtig ontfanger van den voorzeyden Lande, in de Nieuw-straet.
M. De Clippele, L.I.R. ontfanger in het District van Geeraertsberge, tot Geeraertsberge.
M. Lenaert. L.I.R. etc. in de Meulen-straet.
M. Raellen, de ten Bulcken. L.I.R. in de Capelle-straet.

De Wet der Stad Geeraertsberge. - 1778

vernieuwt den 3 December 1776.

Burgmeester.

M. Ignace Croombeen, de ter Beque.

Schepenen

M. Jan Baptiste le Febure.
M. Cornelis Thiebaut. L.I.R.
M. Jean François vander Neucker.
M. Jean Baptiste Casteur.
M. Petrus Joannes Thoens.
M. Philippe vander Haegen.

Ontfanger

M. Jan Baptiste Meert

Pensionaris

M. Arnoldus Geytere. L.I.R.

Greffier.

M. Judocus Adrianus Meert L.I.R.

De Wet der Stad en Port van Ninove. - 1778.

Vernieuwt den 23 Juny 1775.

Hoog-Bailliu der Stad en Lande.

M. Follez. L.I.R. op de Burgt.

Burgemeester.

M. Van Asbrouck. L.I.R. in de Langemunt-straet.

Schepenen

M. Thiebaut. L.I.R. in de Bever-straet.
M. Wasteels, in de Lange Kerkhofstraet.
M. De Coster, op de Beeste-markt.
M. De Coen, ibidem.
M. Van Steenberg, junior, op de groote markt.
M. Kiekens. Burg-straet.

Greffier der Stad en Schependomme.

M. Ghiselin. L.I.R. Bies-straet.

Poort-Bailliu.

M. Follez, op de Burgt.

Procureur d'Office.

Sr. Millo, junior, Bever-brugge.

Ontfanger der Stads middelen.

Sr. De Marche, junior, Burg-straet.

Ontfanger der ommestellingen binnen de Stad en Lande.

M. De Marche, Bever-straet.

Naemen en Woonplaetsen der Heeren Gedeputeerden der Staeten van Vlaenderen

ter Vergaederinge ordinaire binnen den Stad-huyze van Gend. - 1778.

OVER HET COLLEGIE VAN DE TWEE STEDEN ende LANDE VAN AELST, drij Heeren alternativelijk van vier tot vier maenden.

M. De Waepenaert, Ridder, Burgmeester der Stad Aelst, bij het kloos-ter van de Paters Recollecten.
M. Crombeen, de ter Beque, Burgmeester der Stad Geeraertsberge, op de Garsleye.
M. Cutis Heere van Calvoorde, Bailliu van den Lande en Baronye van Boulaere, op den Peerdekauter.

Naemen en Woon-plaetsen van d'Heeren Gedeputeerde der Staeten van Vlaenderen

ter Vergaederinge ordinaire binnen den Stad-huyze van Gendt. - 1789.

Over HET COLLEGIE DER TWEE STEDEN en LANDE VAN AELST.

M. Pauwelaert, Burgmeester der Stad Aelst.
M. Carpentier, Voorschepen der Stad Aelst.
M. Van den Broecke, Burgmeester der Stad Geeraertsberge.
M. Dommer, Bailliu van den Lande en Marquisaet van Rodes.

Capittel van den H. Martinus binnen de Stad Aelst,

gesticht tot Haeltert, Lande van Aels, anno 1046. getrokken uit «den grooten Comptoir-Almanach», 1778.

Proost.

Hr. Nicolaus de Blaer.

Deken en Pastor.

Hr. Dominicus vande Voorde.

Canoniken

Hr. Carolus Leopoldus van Monckenhoven.
Hr. Ludovicus de Haen, ontfanger en Secretaris van het Capitel.
Hr. Ægidius van Boterdael.
Hr. Joannes Jos. Fonteyn. S.T.B.F. en Scholaster.
Hr. Joannes Baptista de Bruyne, Cantor.
Hr. Henricus Josephus vanden Schrieck.
Hr. Andreas Josephus Bourgeois, J.U.L.
Hr. Franciscus Josephus de Wolf.
Hr. Maximil. de Castaneda. J.U.L. en S.T.B.F.

Capellaenen.

Hr. Albertus Callebaut, Succentor.
Hr. Petrus Wijnans, Ceremonie-meester.

Vacantien die onderhouden in den Raede van Vlaenderen. - 1761.

JANUARIUS

22. S. Vincent

FEBRUARIUS

2. Vetten maendag
3. Vastenavond
4. Aschdag
5. S. Agatha
6. St Dorothea
10. St Guilielmus
25. St Matthys

MAERTE

19. S. Joseph
Begin den kleyne Vacatien van Witten donderdag tot Quasimodo.
20 en 23 naer noen.

APRIL

23. S. Joris
25. S. Marcus

MEY

1. St. Philippus en Jacobus
3. H. Cruysvindinge
13. Geboortedag van Haere Keyserlyke, Apostol. en Kon. Majesteyt
19. S. Ivo
Begin der kleine Vacantien van Sinten avont tot naer H. Dryvuldigheytsdag.

JUNIUS

25. S. Eloy

JULIUS

2. Maria Visitatie
10. S. Amelberga
22. Maria Magdalena

AUGUSTUS

Begin der groote Vacantien van den 1. Augustus tot Sondag naer St Gillis.

SEPTEMBER

21. S. Mattheus
29. S. Michiel

OCTOBER

1. S. Bavo
9. S. Denijs
15. S. Theresia
18. S. Lucas
28. S. Simon en Judas

NOVEMBER

2. Alderzielendag
11. S. Martinus
25. S. Catharina
30. S. Andries

DECEMBER

4. S. Barbara
6. S. Nicolaus
21. St Thomas
Begin der kleine Vacantien van Kersavont naer noen tot Sondag naer H. 3 Koningen.

Festa Palatii en Vacantien van den Raede in Vlaender. 1778.

Te noteren dat alle maendagen van de maenden April, Mey, Juny, July, September en October de Heeren van den Raede niet en vergaderen.

Dat dezelve Heeren ook niet 's namiddags meer vergaderen... Gelyk ook niet op den 19 Mey Feestdag van S. Ivo, den dag der Octave van het H. Sacrament, den maendag en dynsdag van Vastenavond en den Asschen-Woensdag.

Dat de Vacantien van Kerstdag ende Ougst Vacantien eyndigen respectiveyk den tweeden January ne den eersten September, in plaets dat die voor dezen waeren eyndigende den eersten maendag na drij Koningen-dag, en eersten maendag na S. Gillis-dag.

De Voordere Vacantien van Paesschen en Sinxen zyn gelyk ten voorgaende jaere.

Het is ook te noteren, dat alle de voordere Festa Palatii buyten de gene hier voren, cesseren, mitsgaders dat de voorzeyde Heeren op de nieuw afgestelde Heyligdagen voor zoo vele die vallen buyten de Vacantien, den Raede ook frequentéren. Alzoo geresolveert den 14 April 1766, volgens Decreet van den 17. dito.

Getrokken uit «den grooten Brugschen Comptoir-Almanach» van 1761 en 1778.

Zwijndrecht-Waas. PIETER BERNAERS.

MACHTSMISBRUIK TE ZULZEKE.

19.6.1610.

Olivier Merlier, gheseyt Veldekens, officier van het Land van Aalst, kwam op Allerheiligen bedronken in een herberg te Zulzeke, samen met Roeland van Vaernewijck, «stedehouder subalterne van den Lande van Aelst», Jan van Daele en Pieter Herman, «ooc officiers van den zelven Lande». Olivier Merlier wilde Adriaen le Josne, «jongman peerdecnape van de we Francois le Merliere» verplichten het gelag te betalen en zegde dat hij een boete schuldig was wegens een vechtpartij en nog dat hij in andere omstandigheden hem, Merlier, had willen vermoorden; verder verweet hij de jongen getrouwd te zijn en zijn vrouw en kinderen te hebben verlaten; hierop verzocht Merlier de stedehouder de jongen aan te houden (die het ook deed). Tenslotte wou de jongen 5 schellingen groot betalen om van de «quellinghe ontsleghen te worden». Merlier vond het onvoldoende. Hierop bevrijdde Adriaen zichzelf en vluchtte zonder iets te betalen. 's Avonds en dronken zijnde trok Merlier met van Daele en Herman naar het huis van de we Fr. le Merliere om er de jongen op te sporen. De vrouw, die reeds ter ruste was, deed tenslotte de achterdeur open, terwijl de we «om gheassisteert te worden van haere ghebueren heeft gheclopt up eene panne». De officier van Zulzeke, Remeeus de Clerck, kwam toegelopen met verschillende geburen, die door Merlier een vuistslag in het aangezicht kreeg, terwijl de baljuw werd beschimpt in aanwezigheid van de stedehouder.

Olivier Merlier werd veroordeeld om «in consistorie van desen hove te compararen in u lijnwaet bloots hooft met een tortse van drije ponden was in uwe handen ende eene vuyst van wasse daeranne hanghende ende aldaer vallende up beede uwe knien Godt almachtich ende thof van hier binnen vuytter naeme van justitie verghefenisse te bidden zegghende hooghe ende overluydt dat de voors. excessen en overwillicheden hertel. leet sijn» en daarna de kaars te offeren in S. Veerlekerk + afgezet uit zijn dienst + 50 carolus guldens boete + gevangenis- en proceskosten.

113 r - 114 r.

Jan van Daele en Pieter Herman werden veroordeeld om op hun knieën vergiffenis te vragen + ontzetting uit hun ambt + kosten van proces en van gevangenis.

114 r - 115 r.

BELEDIGING VAN DE BALJUW.

24.9.1639.

Antheunis van der Snick, van Eichem bij Ninove, wordt wegens weerstand en belediging van de poortbaljuw van Ninove, in december 1632, veroordeeld tot een boete van 20 carolus gulden + proceskosten.

378 v. - 379 r°.

J.d.B.

(Ra. Gent: fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr 8594).

ONZE BIBLIOGRAFIE

12) ALGEMEEN.

DOM WILFRIED VERLEYEN O.S.B.:

FONTES AFFIGEMENSES. BOUWSTOFFEN VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE ABDIJ AFFLIGEM. — 3. OBITUARIUM FRAXINENSE (XIV-XV s.). — 4. MORTUARIUM AFFLIGENIENSE (XVIII s.).

Gestencyleerde uitgave in één band. In folio. Respectievelijk X + 111 blz. en VI + 57 blz. Affligem 1967.

De Benediktijnerpriorij van Frasnes-lez-Gosselies in Henegouwen werd in 1099 een afhankelijkheid van de moederabdij Affligem, en is dat gebleven tot in 1578, toen de priorij door verwoesting verdween. Het hier volgens het origineel gepubliceerde obitarium, een stuk van 155 perkamenten bladen en daterend uit de late Middeleeuwen, berust thans in de abdij van Dendermonde. Na de inleiding geeft de auteur een beschrijving van het obitarium, de datering en de inhoud ervan, de confraterniteiten en gebedsverenigingen, de jaargetijden en de pitanties. De priorij had een gebedsvereniging met de abdijen van Ename en Ninove. De lijst der jaargetijden vermeldt Ida Alicia van Zandbergen. Dit voor hetgeen het Land van Aalst betreft. Deze belangrijke publikatie wordt besloten met een lange index van meer dan 3.000 persoonsnamen, waarvan enkele met familienaam erbij. Naamkundigen en ook wel in zekere zin genealogen krijgen hier een schat van middeleeuwse persoonsnamen in handen. Alleen reeds uit dit oogpunt bekeken, heeft de schrijver een gegeerd werk op de markt gebracht.

Het tweede gedeelte van deze uitgave handelt over het Mortuarium Affligeniense, dat ook in de abdij van Dendermonde bewaard wordt. Het dateert uit ed 18e eeuw. Achtereenvolgens weidt de schrijver uit over de beschrijving van het handschrift, het ontstaan, de inhoud en de gebedsverenigingen. Affligem had een gebedsvereniging met de Benedictinessen van Hunnegem te Geraardsbergen en met de abdij van Ninove. In het stuk betreffende Ninove noteren we frater Oliverius Vastensavens, pastoor te Ninove; frater Hermannus Berghs, pastoor te Okegem, en frater Carolus Nolan, pastoor van Voorde. Ook hier maakt een index van persoosnamen het consulteren praktisch. We kunnen niet anders dan de auteur veel dank zeggen voor dit œuvre. Naast de historicus zal ook de naamkundige hier nuttig studiemateriaal ontdekken.

13) ALGEMEEN.

JOZEF DE BROUWER:

DE BESTRAFFING BIJ DE OVERTREDING VAN DE KERKELIJKE WETTEN GEDURENDE DE 17e EN 18e EEUW, IN HET AARTSBISDOM MECHELEN EN IN HET BIJZONDER IN HET LAND VAN AALST.

Handelingen van de Koninklijke Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal en Letterkunde en Geschiedenis. 1966. Blz. 51-98. Een illustr.

Heel wat jaren houdt de auteur zich bezig met de studie van de bestraffing bij overtreding van de kerkelijke wetten in drie bisdommen, nl. Mechelen, Gent en Antwerpen. Het uiteindelijk publikatiemateriaal bedraagt op dit ogenblik 1100 getypte bladzijden, wat zonder twijfel een zeer lijvige editie belooft. We hopen spoedig een uitgever voor dit bizonder belangrijk werk te zien opdagen. Bovengenoemde bijdrage is een verwerkt excerpt uit vermeld werk. Na een bondige beschrijving van enkele bronnen, handelt schrijver over wie gestraft werden, hoe de bestraffing verliep, welke

straffen uitgesproken werden en besluit met een beoordeling van de bestraffing. Onnodig te zeggen dat in dit betoog vele localiteiten uit het Land van Aalst voorkomen.

14) ALGEMEEN.

RENAAT VAN DER LINDEN:

SCHANDPALEN IN DE PROVINCIE.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. 16e jg., 1967, nr 1, blz. 3-5. Met drie illustr.

Schandpalen behoorden bij onze vroegere rechtgeplogendheden. Steller schetst een korte historiek en vernoemt onder meer de schandpalen van Beerlegem, Ename, Herzele, Ophasselt en Zandbergen.

15) ALGEMEEN.

REMY VAN GOETHEM:

DE CHARTERS VAN DE OUDHEIDKUNDIGE KRING VAN HET LAND VAN WAAS TE SINT-NIKLAAS.

Annalen van de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, 1967, deel 70, blz. 7-48.

Het tweede en laatste deel van deze publikatie heeft de lijsten II en III (het eerste deel, met lijst I, hebben we besproken in onze bibliografie nr 4 van voorgaand nummer 2, 1967). In lijst II noteren we een charter, nr 184 (1591) ten voordelen van abdij ten Roosen te Aalst. Zijn ook nog vermeld charters in verband met Kwaremont: nrs. 197 (1624-1639), 276 (1607), 277 (1607), 284 (1617), 286 (1618), 287 (1631), 294 (1670), 300 (1698), 301 (1698), 4646 (1483), 4648 (1515), 4650 (1531), 4651 (1537), 4652 (1554); in verband met Pamele-Zulzeke: nr 4644 (1464); Kwaremont-Nukerke: nr 4654 (1581); Gavere-Zemmerzake: nr 4657 (1630), nr 4658 (1630); Scheldewindeke: nr 4660 (1643) en Zulzeke-Kwaremont: nr 4661 (1653).

16) ALGEMEEN.

P. VAN BUTSELE:

HET POORTERSBOEK VAN PAMELE.

Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde. 1967, deel XV. 1e afl., blz. 86-121.

Dit poortersboek vermeldt een hele reeks poorters van Pamele, afkomstig van dorpen uit het Land van Aalst. Ten gerieve van belangstellenden citeren we de namen in het origineel:

Jan de Raet van hoerenbeke; Gillis gobbeerts clays sone van eenaeme; Jan de saghere Jan zaghers sone van scorssche; Jan stevins smedts sone van zeghelsem; Jan de meyere gillis sone van hoerenbeke; Rase de sceere van matere; Raese de bastaert van voerde; Wouter niemen van Ronse; Michiel de Ruddere van houdenhove; Gillis de Smet van scoersse; Merghe gheert suster van zeghelsem; Wouter de messemaker van gheeraertsberghe; Jan de wevere van Ronse; Gillis de vos van Ronse — heylen zone; Marie vanden kerchove van nederbrakele; Jan vanden houte van nieukercke; Gillis de wils guissone van quaermont; Gillis baert van nukercke; Katheline weins dochter van weldine; Jan de Raedt van hoerenbeke; Willem de smet van St blasijs boucle; Gillis gillis Roulfs sone van nukercke; Jan Jans smeys sone van marke; Jan Jans prins soen van quarmont; Jan de hont Jans sone was van marke; Robbin de coc diemen seit de quaetste van schorssche; Pietre vanden velde Jans sone van Sulsike; Willem vander beken van eeversbeke; Gheeraert vander bosschellen Jans sone in quaermont; Joes semunc int lant van aelst; Jan bodins osts sone van quarmont; Jan gheenins gillis sone van Ronse; Gheeraert de wolf Jans sone van stripen; Lievin nilles gillis sone van hoemberghe; Pieter vanden putte Raes sone diemen seit Weins van scorssche; Jan vanden walle Jans sone van Melden; Willem huedevic Jans sone van Luepighem; Pieter vander gheinst van nukercke; Raese fierins pieters sone van hoerenbeke; Jan bins van brakele; Jan ansein diemen seit de cupere van Ste Marie hoerenbeke; Boudin fierins Arents sone van obbrakele; Mattijs ghenoijs van

amelgijs; Jan de maets van hoemberghe; Gheraert de clerc diemen seit de meij van aelst; Olivier (en) Jacob Jan bernaerts kinder van matere; Jan (en) Daneel Meus grondelincx kinder diemen seit fame in marke ;Jan de beer Jans sone van vijanen; Arent huevic Andries sone vanden berght te Luepeghem; Maraut truens van dorke ende van weldine wart; Jan vander brugghen fs Jan van nukercke; Symoen semminc (en niet femminc, is een drukfout, n.v.s.) fs Joes van meere int lant van aelst; Pieter gillis fierins sone van zeghelsem; Goesin de snaet diemen seit de blauwere van berchem; Pieter vanden velde Jans sone van scoresse; Jan Roegeers van eversbeke; Claijs vanden hecke de boucbinder van aelst; Lauwereins de broec van nukercke; Lauwereins Jakuemaerts fs Jans van melden; Jan vanden velde fs Gillis in sulsike; Martin de hont van marke fs Jans; Reinkin vanden berghe van St Denijs boukele; Jorijs de vlaminc Jacops sone van neder ename; Jan (en) Olivier pieters kinder vanden velde Jans sone van sulsike van oore; Jan de brauwere fs pieters temmerman van Ste Marien Lierde; Jan fluere diemen seit de smet van scoeresse; Jan nullis lievins sone van hoemberghe; Pieter nillis Lievins sone van hoemberghen; Jan gillins van scorssche; Zegher henegauwe diemen seit moenins van neder ename; Jan lievins gillis sone van erpe by aelst; Arent delinc fs pieters van scoorese; Kateline clays diers dochter van hoerenbeke; Jan seys fs gheeraerts van zulseke weert; Cueryn pottier van Ronse; Jan daens van wiendeke; Jacop de smet fs Jans van St Martins lierde; Gheeraert vander cruusen fs Jacobs van Zeghelsem; Pieter Walrave fs pieters diemen seit vanden borre van St Marien hoerenbeke; Pieter van hardsberghe gheseit de backer fs Jans van Weldine; Jan Jorijs fs martins van St tentelins; Jan de boc fs Jans van matere; Joes boudins Jans sone van eeticove; Paesscier vanden obbroucke fs Jans van nukercke; Andries de wolf fs Jans van stripen; Lauwereins guilliaert diemen seit de backere van St Marien hoerembeke; Kateline van thorout Jans dochter van zeghelsem; Baudin vander schelden van Weldine wert; Pieter de taije Jans sone van St Martins lierde; Gillis Ryselinc van velseke; Gillis pin gheseit van butselede brauwere van nukercke; Lodewijc deleeman van Sulseke; Sijmoen meere parmentier van nukercke; Olivier hardose gheseit leerse van sulseke; Isereit de zwarte Jans sone van eenamen; Jan de coeman fs Arents van matere; Jacop moenins fs willems van eename; Jan de clerc Jans sone van matere; Lauweriens vander straten baudins sone van Sulseke; Heinrijc delinc fs Jans van aller heileghen zwalme; Gillis de bels Jacops sone van Ronse; Mattheeus de portere Raes sone van onkesele; Clays brixix linijn wevere van marke weert; Lauwereins Jakemaerts fs heindricx van melden; Lodewijc vander muelne fs Jans van marke; Arnet de sceppere fs lievins van St blasys boukele; Pieter de clerc Jans sone van St blasijs boukele; Heinric saetyt van Ronse wart; Guy de deckere Jans sone van eeticove; Jacop boddaen gillis sone van luepighem.

De inschrijvingen dateren uit het einde der 14e eeuw en lopen verder tot op het einde van de 15e eeuw. We verwachten nog de uitgave van dit poortersboek in boekvorm. De datum van uitgave was vastgesteld op 1 augustus 1967.

17) ALGEMEEN.

FR. MICHEM :

VINKT. HET MARTELAARSDORP 1940.

Uitgave Comité Dodenmonument. 1967. Gestencyleerd. 46 blz. 34 illustr.

De gemeentenaam Vinkt staat in onze geschiedenis met bloed geschreven. De nazis pleegden er een gruwelijke massamoord onder onschuldige burgers. Schrijver heeft zijn dokumentatie geput uit het dossier der onderzoekscommissie van oorlogsmisdaden, uit het gemeentearchief en uit de verklaringen van vele ooggetuigen. Onder de vele slachtoffers citeren we voor wat het Land van Aalst betreft : de onderpastoor E.H. Karel Verstraete uit het Aalsterse; Ir. Albert van Peteghem uit Sint-Lievens-Esse, die beide werden gefusilleerd. Maurits Mertens en Hippoliet de Groot uit Erembodegem konden ontsnappen.

18) **BERCHEM.**

E. VAN NUFFEL:

HET WERK EN STUDIEMATERIAAL VAN PHILIPS FERDINAND VAN MELDERT, OUDENAARDS ADVOKAAT IN DE 18e EEUW.

Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde. 1967, Deel XV, 1e afl., blz. 13-38.

In bijlage 1 vinden we een uittreksel van de stamboom van de familie van Meldert, die aanvangt in 1491 en eindigt met 1870. Abraham van Meldert, geboren te Rotterdam in 1594, zeekapitein van de Verenigde Provinciën, komt rond 1607 naar de zuidelijke Nederlanden en huwt in 1613 met Susanne Haesaert, dochter van de griffier van Zulzeke, Kwaremont en Ruien en vestigt zich te Berchem.

19) **EREMBODEGEM.**

VALERE GAUBLOMME:

DE KAPEL VAN O.-L.-VROUW TER MUREN TE EREMBODEGEM (Slot).

Kapel en Beeld. 1967, nr 3, blz. 18-21. Een illustr.

Slotbijdrage over dit eeuwenoud bedevaartsoord.

20) **ERPE.**

RAYMOND DE MOL:

BENARDE TIJDEN TE ERPE.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 14-16.

Kort relaas over de rampzalige tijd van hongersnood en ellende te Erpe in de jaren 1845-1850. Waarom ook hier niet de hoofding aangepast aan de inhoud ?

21) **ERPE.**

J. DE VUYST:

LIEDEREN OP VLIEGENDE BLAADJES UIT ERPE.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 17-18.

Twee bekende volksliederen van Remiken de gazetteman: Vreselijke moord te Erpe en Het Laatste Oordeel.

22) **ERPE.**

PAUL STUYVER:

DE PASTOORS VAN ERPE.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg VII, nr. 3, 1967, blz. 23-25.

De eerste aflevering vermeldt de pastoors van Erpe vanaf 1565 tot 1677, ten getale van zeven. Het verwondert ons echter dat steller er geen kan citeren uit nog vroegere tijd.

23) **GERAARDSBERGEN.**

G. VAN DEN BERGHE:

OVER DE 100 M. TOPPEN NAAR GERAARDSBERGEN.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. 1967, nr. 2, blz. 40-41. Twee illustr.

Geraardsbergen is wijd en zijd bekend om zijn Oudenberg. Van hieruit vertelt de auteur aan de lezer wat het rijke panorama hem biedt.

24) MERE.

ALB. D'HOKER:

DE BURGERWACHT TE MERE IN 1707.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 3, 1967, blz. 21-23.

De burgerwacht of patrouille bestond quasi op elk dorp in Vlaanderen en kwam bizonder in de belangstelling tijdens de troebele tijden en werd ook ingezet tegen de landlopers. Mere had in 1707 een vijftiental patrouilles. Iedere groep bestond uit een korporaal en negen gewapende lieden. Volgt hier de volledige naamlijst der manschappen.

25) MERE.

ALB. D'HOKER:

JOZEF DE VUYST. ERE-INSPECTEUR L.O.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 9. Een illustr.

Bondige biografie van Jozef De Vuyst, geboren Borsbekenaar, die zijn laatste levensjaren te Mere doorbracht. Hij is bekend om zijn typische levensleuze: «Om gelukkig te leven, moet men onbekend blijven». Bij van In te Lier verschenen van hem enkele schoolboeken.

26) MERE.

ALB. D'HOKER:

HET LIEDJE VAN REMI VAN IMPE.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 19.

Liedje gedicht door wijlen Leopold Jansegers bij de inhaling van wielrenner Remi Van Impe in 1927. Hij veroverde de tweede plaats in de Ronde van België.

27) MERE.

ALB. D'HOKER:

GILBERTE DEROO-MAESSCHALCK.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 10. Een illustr.

Gilberte Maesschalck in 1938 te Mere geboren en thans regentes aan de Rijksmiddelbareschool van Harelbeke, schreef een aantal sympatieke jeugdboeken, waarvan hier een achttal zijn vermeld. Ze huwde met de kunstschilder-illustrator André Deroo. Ze werkt ook mede aan de jeugdkrant Pats en aan het jeugduurtje van de B.R.T.

28) MERE.

ALB. D'HOKER:

IN MEMORIAM Dr. G. THIRY.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 10-11.

In 1890 te Leuven geboren, was hij de laatste jaren leraar in Nederlands en Duits aan het Koninklijk Atheneum van Aalst. Op de Molenberg te Mere bracht hij de laatste zomers van zijn leven door. Hij werd begraven op het kerkhof te Mere.

29) MERE.

YOLANDA SUYS:

BETEKENIS EN HERKOMST VAN DE VOLKSE BENAMINGEN VAN DE MEERSE FAMILIES.

Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 11-12, en nr. 3, blz. 27-28.

Schrijfster heeft het hier over de volkse benamingen (of bijnaam) Pieredantes, Wolvens en Dammens.

30) **MERE.**

E.H. PASTOOR DAMBRE. - (LIJST VAN GEESTELIJKEN).
Mededelingen van de Heemkundige Kring van Mere. Jg. VII, nr. 2, 1967, blz. 13.

Deze bijdrage heeft noch titel noch auteursnaam. Ter verduidelijking hebben we die zelf aangebracht. In vier afzonderlijke lijsten geeft schrijver de namen van de pastoors en deservitors te Mere vanaf 1550, de namen van de onderpastoors vanaf 1770, de namen van de overleden priesters, paters en broeders, afkomstig van Mere en tenslotte de namen van overleden kloosterzusters, eveneens afkomstig van Mere.

31) **NEDERBRAKEL.**

NEDERBRAKEL.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. 16e jg., 1967, blz. 6-7. Drie illustr.

Een overzicht, waarin bizondere historische feiten quasi over het hoofd worden gezien, en waarvan de driekwart tekst uitsluitend gaat over de bronnen en de Toep. Nederbrakel is een ideale pleisterplaats voor de toeristen, zegt de auteur. Uit deze optiek alleen kon over Nederbrakel heel wat meer gezegd worden. Nederbrakel is een zeer oude gemeente met een rijke geschiedenis, en telt 6.400 inwoners (en niet 700 zoals hier vermeld wordt; schuld van het zetduiveltje).

32) **RONSE.**

RICHARD VANBUTSELE:

GESCHIEDENIS VAN DE STICHTING VAN HET SINT-VINCENTIUSGENOOTSCHAP TE RONSE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en Tenement van Inde. 1965, blz. 69-74.

Het Sint-Vincentiusgenootschap is te Ronse gesticht tijdens de jaren van de vreselijke hongersnood en wel in 1852. Naast huisbezoeken en geldelijke steun ging ook de aandacht naar het scheppen van werkgelegenheid.

33) **RONSE.**

A. CAMBIER:

DE JONGSTE OPGRAVINGEN IN DE KRYPTE (1964-1965).

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1965, blz. 59-67. Een illustr.

De opgravingen werden verricht in verband met het onderzoek en de herstelling van de Sint-Niklaas en O.-L.-Vrouwkapellen, die tot het kryptekompleks behoren.

34) **RONSE.**

O. DELGHUST:

Annales. Cercle Historique et Archéologique de Renaix et du Tenement d'Inde. 1965. pp. 55-58.

In zijn tweede reeks bekende en beroemde Ronsenaars geeft de auteur een uitvoerige biografie van de familie Mondet (1504-1940); de familie van Hove (1684-1891); Jean-Baptiste Luc Planchon (1734-1781); Etienne Modeste Glorieux (1802-1872); Yves Sabin Magherman (1809-1887); le vicaire-général Vanden Hende (1814-1901) en Auguste Delfosse (1832-1899).
Id. id. 1966, pp. 5-54.

De derde reeks bevat de biografie van A.F. Renard (1842-1903); Gustave Royers († 1923); de pioniers van de textielindustrie van 1850 tot 1910; Emile Dubois-Havenith (1856-1918); kanunnik Puissant (1860-1934); Ovide Decroly (1871-1932) en Frederik Bruneel (1855-?).

35) **RONSE.**

H. BEEK :

DE HULP AAN DE GEESTESGESTOORDEN ROND SINT-HERMES TE RONSE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1965, blz. 151-163.

De auteur, psychiater te Heiloo (Nederland), wijdt een uitgebreide studie aan de behandelingsritussen van geesteszieken te Ronse langs de verering om van de H. Hermes. Achtereenvolgens heeft hij het over de tocht naar de heilige, de horigheid van de pelgrim aan de heilige, het verblijf bij de heilige in de kerk, de relieken, de water- en badbehandeling bij Sint-Hermes, het belezen en bezweren, de gemeenschapsactiviteit rond de zieken van Sint-Hermes, het bewegen om het lichaam van de zieken en de registratie.

36) **RONSE.**

J. & J. DECONINCK :

LES RENAISIENS A L'UNIVERSITE DE LOUVAIN.

Annales. Cercle Historique et Archéologique de Renaix et du Tenement d'Inde. 1966, pp. 55-69.

De inschrijvingsregisters van de universiteit van Leuven, die lopen van 1426 tot 1734, en die de schrijver heeft geconsulteerd, vermelden een tweehonderdtal Ronsenaars, wier naam hier wordt geciteerd naar het origineel.

37) **RONSE.**

GERMAIN DE ROUCK :

EEN MUZIKALE IDYLLE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1966, blz. 75-94. Met vier illustr. en een fac-simili van een handschrift.

Lambrecht Lambrechts (geboren te Hoesselt in 1865), dichter, folklorist, bekend om zijn arbeid op het terrein van de vlaamse muziekgeschiedenis, toneelschrijver en romanschrijver, huwde te Ronse, waar hij aanvankelijk leraar was, Elisa Maria Vandendoorne, die hij leerde kennen in het artistiek milieu van het toenmalige Ronse. Aan de hand van romantische gedichten ontwikkelt schrijver de idylle tussen beide kunstenaarszielen.

38) **RONSE.**

GUIDO GADEYNE en PAUL VAN BUTSELE :

DE BEVOLKING VAN RONSE in 1559-1579.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1966, blz. 97-108.

Beide auteurs trachten, aan de hand van de penningboeken of penningkohieren, bij benadering de bevolking van Ronse te schatten en wel in een van de meest dramatische perioden uit onze geschiedenis.

39) **RONSE.**

HENRI J. BOCKSTAL :

ONUITGEGEVEN ZEGELS VAN HET STADSARCHIEF VAN RONSE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1966, blz. 109-115. Met acht zegelreprodukties.

Schrijver liet deze bijdrage vroeger verschijnen in l'Intermédiaire, 1966, pp. 174-178. Zie recensie ervan in Het Land van Aalst, 1966, blz. 238, Onze Bibliografie, nr. 43.

40) **RONSE.**

PAUL VAN BUTSELE:

DE BEELDENSTORM EN ZIJN NASLEEP. BANNELINGEN, VLUCHTELINGEN EN TERDOODVEROORDEELDEN TE RONSE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1966, blz. 133-151.

Na enige lijnen historiek van de hagepreken en beeldenstorm te Ronse in 1566, laat schrijver een lijst volgen met de namen van de verbannen of gevluchte personen uit Ronse; met de namen van personen wier goederen te Ronse werden aangeslagen en met de namen van personen die op bevel van de Bloedraad van Alva te Ronse of elders werden terechtgesteld, maar dan van Ronse afkomstig waren.

41) **RONSE.**

R.A. VAN DER DONCKT:

IETS OVER HET RIJKSARCHIEF TE RONSE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1965, blz. 129-137.

Het Rijksarchief werd te Ronse opgericht in het kader der decentralizatie van de wetenschappelijke instellingen. Hoofddoel van die spreiding is het in de hand werken van een gemakkelijke raadpleging van de archiefbronnen die de streek aanbelangen; aldus schrijver in zij ninleiding. In zijn geheel zijn in dit archief 111 gemeenten vertegenwoordigd en wel al de gemeenten van het arrondissement Oudenaarde, waarin vele dorpen van het Land van Aalst voorkomen. In dit archief zijn begrepen de doop-, huwelijks- en overlijdensregisters, kasselrij-archief en oude gemeentearchieven, moderne gemeente-archieven, archieven der armentafels, van weldadigheidsburelen en C.O.O., kerkelijke archieven (abdijen, kloosters, archieven van kerkfabrieken), rijksinstellingen, hypoteken, registraties, vredegerechten, notariaat en familiefondsen.

42) **RONSE.**

A. CAMBIER:

DE STEENHOUWERSTEKENS IN DE ST.-HERMESKERK TE RONSE.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1965, blz. 119-127. Met verschillende illustr. en een kaart.

Een onderwerp waarover in het algemeen weinig wordt geschreven. Na de betekenis en het historisch belang van de steenhouwerstekens te hebben uiteengezet, onderzoekt en bespreekt schrijver in detail de tekens in de bouw van de St.-Hermeskerk.

43) **RONSE.**

J. & J. DECONINCK:

GENEALOGIE VAN DE HEREN VAN RONSE. DE FAMILIES NASSAU-SIEGEN EN MERODE-WESTERLOO.

Annalen. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van Inde. 1965, blz. -03-118. Een illustr.

De Rooms-katolieke tak Nassau-Siegen werd heer van de baronie Ronse bij aankoop in 1629. De laatste telg van dit geslacht, Jeanne-Baptiste, verkocht de baronie Ronse in 1745 aan Jan Willem de Merode.

44) **RONSE.**

J. & J. DECONINCK:

QUE SIGNIFIE LE NOM DE RENAIX ?

Annales. Cercle Historique et Archéologique de Renaix et du Tenement d'Inde. 1965, pp. 61-83.

Dankt Ronse zijn naam aan de kleine Ronne (Rosne), die later de naam Molenbeek kreeg ? De auteur onderzoekt dit moeilijk probleem, maar geeft

geen eigen visie. Veeleer is dit betoog bedoeld als een voorwoord of inleiding op een reeks toponiemen van Ronse, die later worden gepubliceerd.

45) SINT-LIEVENS-HOUTEM.

ROSA VAN DEN ABEELE-BELLON:

SINT-LIEVENS-HOUTEM.

Toerisme in Oost-Vlaanderen. Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen. 1967, nr. 2, blz. 26-29. Vier illustr.

Naast het natuurschoon van Sint-Lievens-Houtem en zijn omgeving, handelt schrijfster over Sint-Lieven en diens verering te Gent en te Sint-Lievens-Houtem.

46) SINT-MARTENS-LIERDE.

J. VRANCKEN:

HET OUDE ZELEM (vervolg).

Eigen Schoon en De Brabander. L° jg., 1967, aug,, blz. 260-282.

In het laatste hoofdstuk geschiedenis van de kartuize te Zelem, geeft de auteur een lijst van de bekende priors. We citeren er een paar, namelijk: Adriaan Buyckx, aldaar prior van 1632-1635, die ook prior is geweest van de kartuize Sint-Martensbos te Sint-Martens-Lierde en Jan Rubens, geboren te Ardennen (?), prior te Zelem van 1635-1638, die volgens de auteur ook prior is geweest in Sint-Martensbos. Over deze laatste hebben we geen enkel spoor gevonden in het omvangrijk archief der kartuize van Sint-Martensbos.

GOTTEM a/Leie. Valère GAUBLOMME.

OPSTANDIGE GEVANGENE.

23.2.1634.

Jan van Ro fs. Pieters, van Borsbeke, zat in de gevangenis te Aalst, omwille van enkele misdaden en viel op 1.2.1634 Jan Bonte, de cipier van de gevangenis aan, toen deze «was sittende bij den viere, ghegheven hebt twee gheweldighe slaeghen met de keten van uwe boeyen, ontrent syn hooft ende ansicht, dat hij viel, ende zoo hij meende up te staen, zijt hem wederom anghevallen met een mes ende hebt hem ghegheven twee steken in zijn hooft ende twee inde borst, om alzoo vuytt de vanghenisse te gheraeken», samen met Anthoine de Backer; de vlucht mislukte evenwel; vóór enkele jaren had hij van Adriaen van Ghyseghem 25 gulden gestolen.

Jan de Ro wordt veroordeeld om «up een schavot voor de pilaeren van desen casteele den bast anden hals ghegheesselt te worden totten loopende bloede» met scherpe roeden + levenslange verbanning uit «alle landen van syne majesteit van herrewaerts» binnen de 3 dagen en «alle de andere landen binnen acht daeghen up peyne vande galge» + verbeurdverklaring van alle goederen.

295 v., r°.

(Ra. Gent: fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr. 8594).

J.d.B.

Retrospectieve V. De Saedeleer

Op 4 augustus 1867 werd Valerius De Saedeleer geboren te Aalst, in de Nieuwstraat.

Om de honderdste verjaring te gedenken richt het Stadsbestuur, samen met de Bank van Brussel (zetel Aalst), een grootse retrospectieve in en onthult de Vereniging voor Aalsters Kultuurschoon, op 7 oktober, een bas-reliëf in de nabijheid van het geboortehuis. Het bronzen kunstwerk is van de hand van beeldhouwer Ignace De Vos, bestuurslid van de VVAK.

Niet minder dan 115 werken van de grote landschapschilder worden samengebracht in het Oud-Hospitaal. Er zijn werken uit het Koninklijk Paleis, uit de musea van Brussel, Gent en Antwerpen; de familie De Blieck alleen stond 13 werken af; er is eveneens een tafereel, onlangs aangekocht in Amerika. Want De Saedeleer is ook buiten onze grenzen bekend. Zo ontving een stadsgenoot een zichtkaart, aangekocht op het Rode Plein te Moskou; het stelde voor... een winterlandschap van de grote Aalstenaar. De achterzijde van de kaart vermeldt de naam van de schilder, het onderwerp en de plaats waar het schilderij is opgehangen, alles in het Russisch!

Een bezoek aan deze tentoonstelling is onze leden warm aanbevolen. De retrospectieve blijft geopend tot 29 oktober. Zij is nog aangevuld met een veertigtal familiefoto's en een aantal brieven van de schilder.

Frits Courteaux,
Secretaris van het Comité De Saedeleer.

HET LAND VAN AALST

Tweemaandelijks Tijdschrift

Voorzitter : F. Courteaux, Acaciastraat 7, Aalst - Tel. (053) 280.96
Beheerder : G. van Bockstaele, H. Hartplein 8, Zottegem
Tel. (09) 70.19.04
Redaktiesekretaris : E.H. J. de Brouwer, pastorie, St.-Gillis-Denderm.
Tel. (052) 232.17
Recensiedienst : E.H. V. Gaublomme, pastoor, Gottem - T. (051) 630.80
Ruildienst : M. Cornelis, Dwarsstraat 50, Denderleeuw - T. (053) 667.02
Bestuursleden : B. Boel, J. Pieters, A. van Lul

Prijs voor het jaarabonnement :
voor leden 140 fr, voor steunende leden 200 fr en voor ereleden 500 fr
te storten op de postrekening «Het Land van Aalst», nr 5869.11

Gewoon los nummer (30 F) te bestellen bij de hr. Marcel Cornelis
en VOORAF te storten op voornoemde postrekening.

INHOUD VAN Nr 5 — 1967

F. Courteaux — Het hotel van Langenhove en zijn bewoners 197
J.d.B. — Gewelddaden te Ninove 216
P. Bernaers — De vroedschap van het Land van Aalst in 1761 en 1778 217
J.d.B. — Machtsmisbruik te Zulzeke 227
J.d.B. — Belediging van de baljuw 227
V. Gaublomme — Onze Bibliografie 228
J.d.B. — Opstandige gevangene 236

Mededeling II
Retrospectieve De Saedeleer III

Drukkerij «Het Reklaamblad», Nieuwstraat 29, Lede - telefoon (053) 237.87